

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai
ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre
6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Ruday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Aratógépbemutató a Felvidéken.

Az OMGE., karöltve a *Sárosvármegyei Gazdasági Egyesülettel*, azon célból, hogy módot és alkalmat adjunk a felvidéki gazdáknak a különféle rendszerű aratógépek megismerésére s azok munkájának és használhatóságának összehasonlítására, folyó évi július hó 20-án (hétfőn), *Finta* község határában — *Eperjestől* mintegy 4 km. távolságban — özv. *Wengerszky* Hugoné grófnő birtokán aratógépbemutatót rendez.

A bemutatásra hazánk nevesebb gépgyárai és külföldi jó hírű gépgyárak képviselői jelenttek be részvételüket. Marokrakó és kéveköti aratógépeken kívül fűkaszálo gépek és egyéb gazdasági gépek és eszközök kerülnek bemutatásra. A bemutatáson résztvesznek a következő cégek: *Bücher és Melichár, Clayton és Shuttleworth, Mc. Cormick, Hoffherr és Shrantz, Kühne gépgyár r.-t., Magyar keresk. r.-t., a MÁV. gépgyárának vezérigazgatója, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete és az Agrikultura r.-t.*

Akik a bemutatáson résztvenni szándékoznak, ebbeli szándékukat sziveskedjenek július hó 15-ig egyesületünk titkári hivatalánál bejelenteni.

Budapest, 1908 június hó 30-án.

A rendező-bizottság nevében:

Jeszenszky Pál s. k.
ügyvezető titkár.

A tőzsdereform a főrendiházban.

E hó harmadikán a főrendiháznak szokatlanul élénk, sőt izgalmas ülése volt. Ekkor indokolta meg *Zselénski Róbert* gróf a tőzsdereformra vonatkozólag benyújtott törvényjavaslatát, melyet a folyó év tavaszán Pécsen tartott országos gazda-

kongresszus tudvalevőleg elfogadott. Ez-
uttal a fölött kellett határoznia a főren-
diháznak, hogy kívánja-e tárgyalni a Zse-
lénski gróf javaslatát, igen-e vagy nem.
A szavazatok tökéletesen egyformán osz-
lottak meg. Huszonnégy főrend nem
kívánta a javaslat tárgyalását, huszonnégy
kívánta. Mint elnöknek, Dessewffy Aurél
grófnak kellett döntenie.

Az idő előrehaladta miatt a javaslat
tárgyalása ugys csak ősszel történhetett
volna; Dessewffy gróf tehát az őszi ülésre
akarta halasztani annak a most feltett
kérdésnek az eldöntését is, hogy egyáltalán
tárgyalja-e a főrendiház a javaslatot. Ámde
a főrendek rögtöni döntést követeltek;
Wekerle kijelentései után aztán az elnök
azok javára döntött, akik nem kívánták
a Zselénski-féle javaslat tárgyalását.

Az OMGE. elnöke és alelnöke között
felmerült ezen az ellentétben a napisajtó
jó része ujjongva kapott. Egyfelől Zse-
lénski gróftól ócsárolták, másfelől Dessewffy
gróftól dicsőítették azon a czimen, hogy
lám, ő, a gazdák vezére se ért egyet
Zselénskinék kellemetlen és tulzó követel-
lésével. Magát a gazdaközönseget valóban
meglepni, ha a tőzsde purifikálására vonat-
kozó követelés érdemére nézve Dessewffy
gróf és Zselénski gróf között csak-
ugyan ellentétek merültek volna fel. Ámde
nincsen olyan magyar gazda az ország-
ban, akivel el lehetne hitetni, hogy az
a Dessewffy Aurél, aki közel huszonöt év
óta élén áll a gazdatársadalomnak és követ-
keztesen képviseli a gazdatársadalom tö-
rekvéseit: most egyszerre irányt változta-
tott volna és az általa is mindvégig sür-

getett tőzsdereformnak ellene szegülne.
Ilyen feltetéssel illetni Dessewffy Aurél
gróftól képtelenség.

Dessewffy és Zselénski magát a célt
egyformán akarják; pillanatnyi ellentét
csupán a cél elérésére alkalmas eszkö-
zök és módok megválasztását illetőleg
merülhetett fel közöttük.

Zselénski gróf egyike azon minden kör-
ülmények között nagyra becsülendő férfiak-
nak, kik az egyszer kezükbe vett ügyet,
az akadályoknak ugyszólván tekintetbe-
vétele nélkül, szívós kitartással tűzön-
vizen keresztül vezetik és szinte meg-
vetve az uralkodó hangulatokat, mindig
csupán a cél felé tekintve, feltartóztat-
lanul haladnak a maguk útján. A tőzsdei
fedezetlen határidőüzletek ellen folytatott
évtizedes küzdelme a rendületlen meg-
győződés és a férfias erély oly ritka fé-
nyes bizonyítéka, mely a gazdaközönség
részéről őszinte tiszteletet és hálát érdemel.

Dessewffy gróf viszont az a férfi, aki
az alkalmazkodás nyugalomával és bölcses-
ségével a viszonyokhoz, az emberekhez
és az akadályokhoz képest válaszolja meg
az eszmei érvényesülés eszközeit és módjait.

Ez a két, a maguk helyén sokat érő
egyéni tulajdonság szerencsésen egészíti
ki egymást a gazdatársadalom vezetésé-
ben, ahol a harci hev és a higgadt meg-
fontolás egymást korrigálják, kiegyenlítik
és kiforralják az átlagnak megfelelő irány-
zatot.

Másként áll a dolog egy törvényhozásra
hivatott testületnél. Itt az eszközök és a mó-
dok alkalmazására nézve nem ritkán olyanok
is ellenkező nézetre jutnak, akik pedig

AJANLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

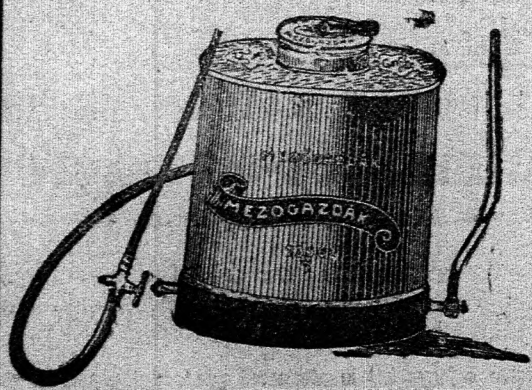
Most megjelent tavaszi szőlőmívelési árjegyzékünket az összes szőlővéde-
kezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. Jegyű permetező K 40.—

" B. " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 32 oldal.

tökéletesen egy és ugyanazon cél felé kívánnak haladni. És politikai tekintetből nem egyszer fontosabb annál, hogy mit akarok, az, hogy mikor és mily módon akarok.

Zselénski gróf saját törvényjavaslatának a főrendiház előtt való tárgyalását alkalmasnak vélte arra, hogy a kormányt a tőzsde reformálására hatékonyan sürgesse és hogy saját javaslatával a kormány javaslatának is prejudikáljon.

Dessewffy gróf azonban a Zselénski-féle javaslat tárgyalására való elfogadásától nem sok jót várt, miután tisztában volt vele, hogy az érdemleges tárgyalásnál ugyanis a kormány iránt való politikai bizalom szempontja lesz a döntő. Wekerle azon kijelentése után, hogy télen okvetlenül javaslatot nyújt be, a további erőszakolás egyenesen bizalmatlansági tüntetés számba ment volna s így őszszel a főrendiház nagy többsége előreláthatólag napirendre tért volna a Zselénski-féle javaslat fölött már csak azért is, hogy bizalmával a kormány mellett demonstráljon. Lényegében tehát az ügynek mit sem vélt használni a Zselénski-féle javaslat tárgyalásával; magát a taktikát pedig olyannak tartotta, mely a bizalmatlanság kiméletlen élével fordulván a kormányzat ellen, politikai tekintetek miatt az akció ellen hangolt volna olyanokat is, akik pedig a börszereform akcióját kevésbé kielevezett alakban készséggel támogatják. Csupán ez az aggodalom volt oka annak, hogy Dessewffy gróf a Zselénski-féle javaslat tárgyalása ellen szavazott.

Nekünk e helyen nincs más kötelességünk, minthogy következetesen sürgesük és képviseljük a gazdaságsadalom törekvéseit, melyeknek ma a tőzsde-reform kétségtelenül előterében áll. Mégis e kivételes alkalommal rá kellett mutatnunk arra, hogy a gazdaságsadalom vezető férfiai között az irányokra és a célokra nézve semmiféle ellentét nincs, csupán közös törekvésük politikai térre való átvitelének idejét és módját illetőleg nem egyeztek meg.

Mindemellett a Zselénski gróf akciója mégis célt ért annyiban, hogy javaslatára a főrendek figyelmét felhívta, maga a kormányelnök pedig kötelező ígéretet tett arra nézve, hogy a sürgetett törvényjavaslatot a tél folyamán benyújtja. Semmit se veszítettünk tehát; nem szenvedtünk

de a gazdaközönség bizalma sem. Amily őszinte elismeréssel viseltetik a gazdaságsadalom Zselénski gróf kitartó, következetes küzdelme iránt, épp oly rendületlenül hálával gondol vissza Dessewffy Aurél gróf nemes és bölcs szellemben teljesített vezetői tevékenységének nagy multjára és meg van győződve arról, hogy Dessewffy grótot minden cselekedetében az a cél vezeti, hogy a mezőgazdák közérdekű ügyeinek hasznára szolgáljon.

Ezek előrebocsátása után szösz szerint közöljük Zselénski Róbert gróf beszédét, melyvel javaslatát megindokolta s mely a tőzsdekérdéssel foglalkozók számára szakszerű szempontból föltötte érdekes adatokat és megfigyeléseket tartalmaz.

Zselénski gróf beszéde a következő:

Zselénski Róbert gróf: Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos Főrendek! Amint már említettem akkor, midőn a főrendiház utolsó ülésén benyújtottam azt az indítványt, amelynek indoklását a mai ülés napirendjére tűztük ki, — az Ausztria és Magyarország közt létrejött vám- és kereskedelmi szerződés XXI. cikkének utolsó bekezdése a következőképpen szól (olvassa): „A m. kir. kormány kötelezettséget vállal, hogy a törvényhozás elé mielőbb törvényjavaslatot fog terjeszteni a budapesti tőzsde üzleti forgalmának szabályozása tárgyában.”

Mint hogy a kormány eddig semmivel sem mutatta, hogy siet ennek a tőzsdetörvénynek benyújtásával, amelyre nemzetközi kötelezettséget vállalt, bátorítottam egy általam szerkesztett és indoklással ellátott tőzsdetörvényjavaslatot benyújtani a méltóságos főrendeknek, azzal a kéréssel, hogy azt méltóztassék azon utasítással átadni a kereskedelemügyi miniszter urnak, hogy ő azt az őszi ülészek első ülésében a képviselőháznak bemutatni és tárgyalás céljából átadni sziveskedjék.

Mint hogy az általam szerkesztett tőzsdetörvényjavaslat nem nyomatott ki és a méltóságos főrendek között nem osztott szét, kénytelen vagyok ezt a törvényjavaslatot indoklása előtt felolvasni. Egyébiránt a törvényjavaslat szövege rövid, így a felolvasása sem fog sokáig tartani. (Felolvassa törvényjavaslatának szövegét, mely a *Köztelek* 1907. évi 93. számában közöltetett.)

Ez a törvényjavaslat szövege. Hogy a kormány nem sietett a tőzsdetörvényjavaslat benyújtásával, ez annál feltűnőbb, mert a kormány rövid kormányzati ideje alatt felelte sok törvényt ugyszólván gyártott, annyi törvényt szavaztatott meg a törvényhozással, hogy alig maradt a törvényhozás tagjainak idő arra, hogy egy-egy törvényt még el is olvassanak, annál feltűnőbb, miután hozzávetőleg 12 év óta egy a fedezetlen határidőzeti játékot tiltó tőzsdetörvény az, mely az ország legtöbb érdekeltisége részéről talán a legsürgősebben, a leghangosabban követeltetett, annál feltűnőbb, mert míg a jelenlegi kormány részéről keresztülkorbácsolt

számtalan törvény közül legtöbbnek végrehajtása óriási pénzösszegekbe fog kerülni, illetve óriási megterheléssel fog járni az adófizető polgárokra, addig egy, a fedezetlen határidőzeti játékot tiltó tőzsdetörvény végrehajtása egy fillérbe sem fog kerülni sem az államnak, sem az adózóknak, annál feltűnőbb, mert még a mult évben és ülésszakban a képviselőház egy határozatot hozott, melyből kifolyólag kénytelen lett volna a kormány még a mult év és ülésszak alatt egy, a fedezetlen határidőzeti játékot tiltó tőzsdetörvényt a képviselőháznak beterjeszteni.

Egészen feleslegesnek tartom a méltóságos főrendek becses idejét azzal igénybevenni, hogy jelenleg a fedezetlen határidőzeti játék technikáját ismeressem és annak káros hatásával foglalkozzam, ugy az árképződésre, valamint az egész lakosság morális állapotára. Már azért is felesleges, mert mint a tárgyalás alatt álló indítvány benyújtója, ugy is jogom lesz zárshoz, ha a miniszter urak belemennének a kérdésnek részleteibe és védelmükbe vennék a fedezetlen határidőzeti játékot. Ezekből kifolyólag jelenleg csak arra szorítkozom, hogy indítványomat röviden indokoljam.

Azért szerkesztettem egy tőzsdetörvénytervezetet, mert kevés a reményem, hogy a jelenlegi kormány egy megfelelő tőzsdetörvényt fog szerkeszteni. Ha pedig nem jó az alapunka, nem jó az alépitmény, akkor nem lehet jó a felépitmény, nem lehet jó a törvény. Igen sokan vannak ugyan a kormánypártban és a képviselőházban, kik határozott ellenségei a fedezetlen határidőzeti játéknak és folytonosan sürgetik annak szabályozását, de oly nagy a nyomás azok részéről, kiknek életérdeke a fedezetlen határidőzeti játék fenntartása, hogy egészen értem, ha a kormány e kérdésben feszélyezve érzi magát. Ily körülmények közt még a kormánynak is kellemes lehet, ha a törvény szerkesztését egy, a kormánykörökön kívül álló egyén vállalta magára.

Sok állam tiltotta már meg a fedezetlen határidőzeti játékot árukban és értékekben, reflektálni azonban csak két szomszéd nemzet törvényeire fogok, t. i. a német és osztrák törvényekre.

Németország 1896-ban hozta első tőzsdetörvényét, mely megtiltotta a fedezetlen határidőzeti játékot gabonában, őrleményekben, bányarésvényekben és sok egyéb értékpapírban. Ezt a törvényt az idén talán két hónappal ezelőtt módosították, még pedig két fő irányban. Egyrészt pönális szankciókkal látták el a fedezetlen határidőzletet tiltó szakaszokat és a pönális szankciók ugyszólván majdnem kongruensek a törvénytervezetemben foglalt büntetésekkel. Másrészt a tőzsdekörök követelésére kihagyták a törvényből a lajstromozási kényszerít és kimondták, hogy tőzsdei veszteségek fizetésére oly árukban vagy értékekben, melyekben a fedezetlen határidőzeti játék még van engedve, csak olyanok ítéltetők el a bíróságok által, kik bejegyzett nagy cézgek.

Miután a bejegyzett nagy cézgek száma Németországban korlátolt, ez a rendelkezés még jobban meg fogja szorítani Németországban a

A „Deutsche Landw. Gesellschaft“ Berlin
I. díjjal kitüntetett

szabad. „Welger-féle“ teljesen önműködően kötöző szalmaprés-elevatorok
kizárólagos gyártói.

ugyszintén **magánjárók** (uti mozdonyok) eséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével).
Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEK TÁRSULAT
BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű **gőzcséplőkészletek,**

grehajtsa
etve óriási
olgárookra,
ti játékok
y fillérbe
m az adó-
ult évben
atározatot
fett volna
zak alatt
köt títő
erjeszteni.
éltóságos
nni, hogy
k techn-
hatásával
lamint az
r azért is
álló indit-
árszóhoz,
érdésnek
fedezetlen
ag jelen-
ványomat

rvényter-
y a jelen-
nyént fog
apmunka,
ehet jó a
gen sokan
képviselő-
fedezetlen
süjtetik
más azok
határidő-
tem, ha a
gát.
nyak is
ését egy,
vállalta

fedezetlen
ékekben,
nemzet
osztrák

dszetör-
határidő-
n, bányá-
ban. Ezt
el ezelőtt
an. Egy-
a fede-
at és a
om kon-
teinte-
elésére
si kény-
zteségek
melyek-
meg van
íróságok

száma
és még
gban a

ok

ok

nyok)
moz-
vel).

fedezetlen határidőzleti játék üzését oly árukban vagy értékekben, melyekben a fedezetlen határidőzleti játék meg van engedve, mint mikor csak az volt elítélhető tőzsdévesztések fizetésére, ki nem volt bejegyezve egy tőzsdelajstromba. Tehát az 1908. évi német tőzsdetörvényvel igen sokat nyertek a gazdák, mert súlyos büntetések érik azokat, kik tiltott árukban kötnek fedezetlen határidőzleti játékot. A tőzsdészek azonban alig nyertek valamit, lehet mondani nem nyertek semmit, mert még jobban fogja korlátozni a játékot az, hogy csak az ítélt el, aki bejegyzett nagy cég, mint mikor az volt elítélhető, aki egy tőzsdelajstromba be volt vezetve.

Mint említettem, az idej német törvény büntetőszakaszai igen hasonlítanak azon törvényjavaslat büntetőszakaszaihoz, melyet most volt szerencsém a méltóságos főrendeknek felolvasni. Egyébiránt ezek a büntetőszakaszok majdnem szóról szóra az osztrák törvényben is találhatók, tehát abszolúte nem novumok.

A német törvény hosszú, körülményes, a tőzsdéi üzleteknek minden nemére kiterjeszkedik, egy egész füzetet képez. Az osztrák törvény rövid, olyan mint az enyém. Támazkodik az 1875. április 1-i tőzsdetörvényre és vezéreszméje megtiltani a fedezetlen határidőzleti játékot gabonában és őrleményekben. Ezen eszmét azután derekasán keresztül is viszi.

Nekünk nincsen tőzsdetörvényünk, a budapesti tőzsde autonóm és szabályait maga alkotja meg. Ezt az autonómiát tőzsdetörvénytervezetben respektálom. Meghagynom továbbra is a magyar tőzsdének azt a jogot, hogy szabályait maguk alkossák meg, csak azt követelem, hogy a szabályok simuljanak a tőzsdetörvényhez és ennek keresztülvitele céljából kikötöm úgy az állam, mint az érdekelt felek ellenőrzési jogát. A fedezetlen határidőzleti játékot gabonában és őrleményekben épp úgy, mint a német és osztrák törvény tették, a legszigorubbant megtiltom. Nem szeretem, hogy az állam mindenbe beleavatkozzék, mindent ötle függővé tegyen, azért nem bémítom a tőzsde autonómiáját. A tőzsdéirdekeltség sokkal jobban tudja, hogyan simuljon a kereskedelem szükségleteihez, mint az állam és ha a kormány készít egy olyan nagy, vaskos tőzsdetörvényt, mint volt az idén módosított német törvény, azzal csak gátat vet a kereskedelmi mozgás szabadságának, a termelő köröknek azonban keveset használ.

A tőzsdéi bíróságról nem szólok tőzsdetörvénytervezetben és fenntartandónak vélem azzal a korlátozással, hogy csak oly esetekben legyen kompetens ítélni, midőn bejegyzett cégek állanak egymással szemben. A tőzsdébíróságot nem törölném el, mert a bejegyzett cégek közötti perekben szakértőbbnek, gyorsabbnak és olcsóbbnak tartom a tőzsdébíróságot, mint a rendes bíróságot. A tőzsdébíróságot kérdését nézetem szerint külön törvényben kellene rendezni.

Közgazdaságilag a legideálisabb lenne, ha megtiltatnák a fedezetlen határidőzleti játék minden áruban és minden értékben. A fedezetlen határidőzleti játék azonban, sajnos, az utolsó husz évben oly óriásilag terjedt ki minden áruban és értékre, hogy annak tilalma meg-

lehetős komoly közgazdasági és kereskedelmi rázkódítás nélkül egyszerre keresztül nem vihető, épp úgy, amint meg nem tiltható a morfium adagolása egy morfinistánál egyszerre, ha nem akarjuk beteg szervezetét veszélynek kitenni. Ezért a fedezetlen határidőzletet egyelőre úgy, amint azt tette Ausztria és Németország, csak gabonaőrlemények és egyéb mezőgazdasági terményekben tiltom meg, a többi árukra és értékre vonatkozólag pedig megadom az érdekelteknek azt a jogot, hogy egyetérten a szakminiszterrel, bármikor határozassák el egy-egy áru vagy értékre nézve a fedezetlen határidőzleti játék megtiltását.

A lajstromozási kényszert fenntartom. Ez egyetlen módja megvédeni a játék áldozatait olyan esetekben, midőn olyan árukban vagy értékekben játszottak, melyekben a fedezetlen határidőzleti játék meg van engedve. Szívesen ejteném el a lajstromozási kényszert és fogadnám el az új német tőzsdetörvény intézkedését, melyben a megengedett áruk és értékekben játékvesztés fizetésére csak olyan ítélt el, aki bejegyzett nagy cég. Nálunk azonban nem létezik különbség a bejegyzett nagy és kis cégek között, ha pedig megengedjük a játékot minden bejegyzett cégnek, akkor alig fog létezni majd korlátja a játéknak. Ezért okvetlenül szükségesnek tartom a magyar törvényben a lajstromozási kényszert fenntartását.

A tőzsdének még egy fontos hatásköréről kell megemlékezniem s ez az árjegyzés, mely jelenleg teljesen a kereskedők és játékosok befolyása alatt áll, a gazdának, a termelőnek, a gyárosnak, az árjegyzés kérdésében semmi szava nincs. Ez így nem maradhat, ez igazságtalan. Javaslatom az árjegyzés kérdésében annyi befolyást enged a termelőnek, a gyárosnak, mint a kereskedőnek, a játékosnak befolyását pedig oly áru vagy értékben, melyekben a fedezetlen határidőzlet meg van tiltva, teljesen eliminálja, miután a játékos a gabonátőzsdéből ki van zárva.

Valahányszor felszóltam a fedezetlen határidőzlet kérdésében, mindig csak az utolsó hét mozzanatait kellett kezembe vennem, hogy bebizonyítsam, hogy a fedezetlen határidőzleti játék milyen károsan befolyásolja az árképződést. Most is csak az utolsó hét adatait veszem a kezembe. Junius 25-étől 30-áig a budapesti tőzsdén a legmagasabb és a legalacsonyabb ár közt az effektív búzában a különbség volt 1 K. 80 fillér. A berlini tőzsdén, hol a fedezetlen határidőzlet meg van tiltva, a különbség volt 20 fillér. Most mikor aratunk, egy hét alatt verik fel és le a játékosok a szokványbuza árát 1 K. 60 fillértől egész 2 K.-ig és utána fut a készáru, amidőn mindenki tudja, hogy Magyarországon ugyszólván semmi-féle készlet búzában nincs, midőn minden szakértő tudja, hogy az idén épp úgy, mint tavaly, Ausztria és Magyarország vátterülete egy métermázsát sem fog exportálni, ebből kifolyólag az árképződés nem lehet más, mint a legolcsóbb ár hozzáadva a vámot és fuvarköltséget.

Jelenleg New-Yorkban a buza ára 17 K. 83 fillér, ehhez hozzáadva a vámot, 6 K. 30 fillért

és nagyon szerényen számítva New-Yorktól Budapestig a fuvar, 2 koronát, kapunk 26 K. 13 fillért. 26 K. 13 fillérnél lehetetlen olcsóbban kapni Budapesten idegen búzát és a tőzsdéjatek folytán mégis leverik a búzát a játékosok a budapesti tőzsdén 24 K. 20 fillérre.

Most áttérek azon indokok rövid elősorolására, amelyek rábírtak engem, hogy a jelenleg indokolás alatt álló tőzsdetörvényjavaslatomat a mélt. főrendeknek benyújtsam. Eltekintve az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződés XXI. cikkétől, évek óta sürgeti a kormányt minden magyar gazdasági egyesület, minden magyar gazdakongresszus, hogy tiltsa meg végre-valahára a fedezetlen határidőzletet, mely oly káros befolyást gyakorol az árképződésre, úgy lefelé, mint felfelé — nem mondok csak lefelé — a gabonánál. De nemcsak a gazdasági kongresszusok, a gazdasági egyesületek kérik évek óta a legsürgősebben a fedezetlen határidőzlet megtiltását, hanem tették ezt ismételve iparosok és kereskedők is. Hivatkozhatom arra a gyűlésre, amelyet Dél-magyarországi malomtulajdonosok, szeszgyártulajdonosok és kereskedők tartottak Aradon 1899. március 21-én s melyből kifolyólag a Neumann Testvérek cég, Magyarország egyik leggazdagabb cége feliratot intézett az akkori kereskedelemügyi miniszterhez. Ebből a felirattól csak egy passzust fogok felolvasni:

„A papirosgabona révén számos egzisztencia ment tönkre közvetlenül, t. i. az azzal való spekuláció által, amde még ennél is sokkal nagyobb az a közvetett károsodás, melyet a differenciára való spekuláció a szolid gabonakereskedelemben és azoknak a vidéki ipari vállalkozásoknak okoz, melyek gabonamélték használnak a gyártáshoz szükséges nyersanyag gyanánt. Ezen állapot tarthatatlanságát kimutatni egész felesleges. Nem tűrhető, hogy az adás spekuláció gátat vehessen az üzleti forgalom természetes fejlődésének, mielőtt még az államkincstár is tetemes kár háramlik, mert a börzei veszteségek alakjában az adóképeség szintén megcsappan. Nem szabad tétlenül nézni, hogy a szegény nép kenyerét csufos játék tárgyává tegyék és hogy a szolid kereskedelem és ipar egészen tönkremenjen csupán azért, mert egyesek a börzei haszárjátékban találják kedvtelésüket és mi meg vagyunk győződve, hogy nagyméltóságod ezen bajokat ismerve, a mindenképpen válsággal küzdő szolid vállalkozást oltalmába fogja venni és kereskedelmi és ipari forgalmunk ezen baját hathatós intézkedések megtevése által orvosolni fogja.”

Ezt mondják a kereskedők, ezt mondja Magyarország egyik legnagyobb iparosa.

Hivatkozhatom továbbá arra a gyűlésre is, a melyet ez év május 26-án Nagykanizsán tartottak s melyen a Dunántul számos kereskedője résztvett. Ezen Weisz Tivadár urnak határozati javaslatát egyhangulag elfogadták. Ebből szintén egy passzust fogok felolvasni: „Athava azon meggyőződéstől, hogy a budapesti tőzsdéi határidőzletek azokra gyakorolnak általános, gyakran döntő befolyást, kik a tulajdonképpeni gabonakereskedők, mezőgazdák fogyasztókörén kívül állanak és az ország effektív gabonaforgalmát sokszor meghaladó nem létező nagy

A tavaszi talajelőkészítés legcélszerűbb eszköze a RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR

~ melyjáratsabályozó-emeltyűvel. ~

Több ezer darab legnagyobb

megelégedésre használatban.

MODERN TALAJ-ÉS

RÉTMŰVELŐ ESZKÖZÖK.

Hengerek, boronák, por-

hanyítók elsőrendű kivitelben.

BÄCHER RUDOLF speciális eke- és talajmivelő-eszközök gyára.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜGS ZSIGMOND

Speciális eszközök a répa-, kukorica-

műveléshez. Laass rendszerű többsoros

kapáló-Bächer egyes és többvasú ekei

gépek.

utólérhetetlen minőségűek; rem-kül for-

dítanak, tökéletesen porhanyítanak mini-

mális vonóerősükséglet mellett. Törhe-

tetlen tégelyacél ekefejek, páncélacél

kormánylemezek. Olcsó versenyárak és kedvező feltételek.

Az „eredeti Melichar“-gyárt-

mányu páros sorszámú =

„UNICUM DRILL“

a jelenkor legtökéletesebb sorvetőgépe,

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan

tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás feltűnően csekély

vonóerősükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatlan egyszerű szerke-

zet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép

általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32,000 db használatban. Számtalan

elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálítások: Mútrágyaszórógépek és mútrágyaszóróval

kombinált sorvetőgépek. Különleges répa- és kukorica- és amerikai rendszerű

kukorica-fészekbevetők (a Hermann-féle művelésmóddhoz).

Chiliszőrók a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és mútrágyaszóró-gépek gyára.

BUDAPEST, VI. kor., NAGYMEZO-UTCZA 68. SZÁM.

mennyiségek adásvételével, valamint mindenféle mesterkedésekkel oly áralakulásokat idéznek elő, melyek utját állják a valóságos kínálat és keresletből eredő reális árképzésnek. A Dunántul minden nevezetesebb piacról Nagykanizsán, 1908 május 24-én a végből nagyszámban személyesen megjelent, illetve képviselt gabonakereskedők leghatározottabban megtagadnak minden közösséget az említett visszaélésekkel és tiltakoznak azon állítás ellen, hogy az effektiv gabonával megfelelő keretben foglalkozóknak ilyen tőzsdei határidőüzletre szükségük volna, sőt azt rájuk nézve annyira károsnak nyilvánítják, hogy szinte lehetetlenné teszik üzleteiknek szolid alapon való folytatását. Mindezeknél fogva arra kéri a magas kormányt, hogy a mai formájában szerencsejátékkal azonos tőzsdei határidőüzlet beszüntetéséről, de legalább is a visszaélések és hátrányoknak lehető korlátozásáról mielőbb törvényesen intézkedjék.

De ne is csodálkozunk azon, hogy minden oldalról olyan türelmetlenül követelik a fedezetlen határidőüzletet megszüntetését. Mióta internacionálissá vált a fedezetlen határidőüzlet, ez a játék nemcsak felette károsan befolyásolta minden árunak és értéknek árképződését, melyben ez a játék üzetik, hanem ha megbukott egy-egy kereskedő, egy iparos, egy gazda, egy háztulajdonos, egy tőkepenész és megvizsgáljuk bukásának okát, kilencz esetben tíz közül okvetlenül a fedezetlen határidőüzlet játék okozta ezt. A hivatalnokoknak nagy mérvben való eladósodása szintén a fedezetlen határidőüzlet játékra vezethető vissza.

Ujabbán pedig sűrűn járták be vállalkozók a vidéket és fedezetlen határidőüzlet játékra csábítják a parasztságokat. 1903. évi márczius 7-iki képviselőházi beszédben már említettem, hogy 1902-ben egy Bronner Adolf nevű gabonakereskedő fedezetlen határidőüzlet játékra birt számos parasztagdát, természetesen szokás szerint a la hausse spekulációra bíra azokat és miután a gabonaár süllyedt, — mint rendszeren szokás, mikor outsiders játszmája lebonyolítatik a tőzsdén, — azt a tanácsot adták, hogy terjeszszék a törzsgomba terjedésének a híret, vágják le zölden a buzájukat, hogy ezzel befolyást gyakoroljanak az árakra. A parasztagdák rámentek a börzeügynökre, illetőleg a gabonakereskedő nógatására, zölden levágták a buzájukat, természetesen ezzel a buzaár nem emelkedett, tovább süllyedt és nemcsak elvesztették a spekuláció folytán vagyonuk tetemes részét, de még termésük sem lett, mert a játék sikere érdekében azt zölden lekaszálták. Az idén pedig számos makói parasztagda több százezer koronára rugó tőzsdei veszteségeket szenvedett, mert tőzsdeágensek biztatására hausse-ra spekuláltak a buzában és sikerült a tőzsdének az április terminusra az árakat lenyomni.

Ne várjuk azt, hogy a fedezetlen határidőüzletet üző gabonakereskedők (arbitrageistek), bank, hogy a tőzsdejáték közvetítéséből élő ügynökök, hogy sok a tőzsde körül csoportosult malmok és mindazok, akiknek érdekében van a fedezetlen határidőüzlet fentartása, valaha szót fognak emelni a fedezetlen határidőüzlet eltörlése érdekében. Ezek a nagyon befolyásos

és egyre befolyásosabbá váló tényezők, melyeknek rendelkezésére áll majdnem az egész sajtó, természetesen mindig azon lesznek, hogy a fedezetlen határidőüzlet fenntartassék és ha törvényt is hoz az országgyűlés, azon lesznek, hogy ez a törvény olyan legyen, amely mellett burkoltan a fedezetlen határidőüzlet tovább is üzhető legyen.

Remélem azonban, hogy a méltóságos főrendek áthatva e kérdés nemzetgazdasági, kereskedelmi, mezőgazdasági és etikai fontosságától, indítványom mellett fognak állást foglalni és ezzel hathatósan elő fogják segíteni azt, hogy egy jó tőzsdetörvény keresztülvitessék.

A méltóságos főrendeknek majdnem minden gyűlését gunyos megjegyzésekkel kíséri a sajtó legnagyobb része. Miért van ez így? Mert egész Európának minden főrendiháza és szenátusa közt talán a magyar főrendiház az, amely legkevesebb életjelt ad magáról. Az életképtelneknek látszókat pedig gunyolni szokták a tömegek. Ha nem tévedek, 1867 óta csak két esetben emelte fel szavát a főrendiház egy-egy törvényjavaslat ellen. Az első eset a telepítvényes törvényről történt, mely mélyen sértette egy pár nagybirtokos érdekét. A második eset az egyházpolitikai törvények sorozatánál, mely mélyen sértette a vallásos érületet. Ennél a törvényről azonban a méltóságos főrendek meghátráltak.

Ha van egy törvény, melyet közérdeklődés kísér, az elsősorban a fedezetlen határidőüzlet törvény. Ha van egy törvény, melynek kezdeményezéséért hálával fog tartozni az egész magyar közgazdaság, az egész magyar társadalom a főrendiháznak, ha sikerül annak jó szöveggel való létesítését keresztülvitetnie, az egy a fedezetlen határidőüzletet megtiltó tőzsdetörvény lesz. (Ugy van! Ugy van!) Ha van egy törvény, melynek életbeléptetésére büszkén fog visszatérni a magyar főrendiház, úgy az az a törvény lesz, melyet most volt szerencsém indokolni.

Az angol lordok háza, mióta a radikális-liberális párt, mely a szociálizmussal is erősen kacérkodik, uralkodik Angliában, egyre utasít vissza törvényeket, melyeket keresztülhajszol az alsóházon a kormány. Hiába fenyegeti a kormány a lordok házat reformmal, ezek azt mondják, hogy a reformhoz nekik is van szavuk, ők pedig otthon többségben vannak. Hiába járja be a kormány az országot, egyre izgatva a lordok ellen, a közvélemény konzervatív része helyesli a lordok magatartását és ezek folytatják konzervatív, nemzetfenntartó politikájukat. A lordok házat gyűlöli is az angol radikálizmus, az angol szociálizmus, de respektálja.

A magyar főrendiházzal ritkán foglalkozik a közvélemény, a sajtó, ha azonban foglalkozik vele, akkor csakis gunyba mártja pennáját. Ideje, hogy ennek véget vessünk, ideje, hogy mi is hozzájárjunk az országos ügyekhez. Kedvezőbb alkalom a mainál elő nem fordul, azért vagyok bátor a méltóságos főrendeknek tőzsdetörvénytervezetemet, illetőleg indítványomat a méltóságos főrendeknek szíves jóakaratkukba és támogatásukba ajánlani. (Élénk helyeslés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos főrendek! Nem kívá-

nok ő nagyméltósága beszédének utóbbi részére reflektálni, amelyben a főrendiház sulyának növelése érdekében emelt szót. Legyen meggyőződve ő nagyméltósága, hogyha a főrendiház sulyát bármely közhasznú irányban növeli, mindannyian, — bármely párthoz vagy politikai felfogáshoz tartozunk, — a közügy érdekében csak örömmel fogjuk üdvözölni.

Ő nagyméltóságának most előterjesztett törvényjavaslata azonban, azt hiszem nem igen lenne alkalmas eszköz arra, hogy ezt a sulyt növelje. Igaz, méltóságos főrendek, hogy ez a kérdés igen hosszú idő óta van napirenden. Minket felelősség csak azon idő óta terhel, mióta ezeket a kormányzati felelősséget elfoglaltuk. A képviselőház határozattal utasított minket, — itt egy kis tévedésben van ő nagyméltósága, mert azon határozat nem volt terminushoz kötve, csak az volt benne, hogy a kormány ezt mielőbb tegye meg, — de kötelezettséget vállaltunk az Ausztriával kötött és folyó évi január 1-én életbelépett vám- és kereskedelmi szerződésben is a tőzsdei reformra nézve.

Ennek a kötelezettségnek meg is kívánunk felelni. Meg kívánunk felelni a tekintetben, mert a reális kereskedelem valódi érdekkörén tulmenő minden játékszenvedélyt, minden hazárd irányú törekvést a tőzsde köréből ki akarunk zárni, a mi nek egy másik követelménye és előfeltétele az, hogy a tőzsdei üzlet csak a gazdasági helyzetüknél fogva arra utaltak körére szoríttassék. (Helyeslés.) Ennek a célnak elérésében, azt hiszem, közöttünk nincs különbség.

De engedelmet kérek, ő nagyméltósága egy kissé egyoldalulag itéli meg a kérdést. Ha én ezt a célt akarom elérni, nem elégséges csak a fedezetlen határidőüzletnek a kérdését szabályozni. Hiszen, fájdalom, a tőzsdei hazárdjátéknak igen sok más formája van, amelyeket ő nagyméltósága a gróf ur nem merített ki. Igen sok más formája van ennek, úgy, hogy fél munkát végezne az, ki ezt a reformot csak a fedezetlen határidőüzletre kívánna szorítani. Nekünk alapos mérlegelés tárgyává kell tennünk azt, hogy akkor, midőn a célt el akarjuk érni, mit vegyünk fel a törvénybe és mit hagyjunk továbbra is az automatikus működés keretében.

Ezt a kérdést továbbá, különösen a gazdasági részt illetőleg, valamennyi érdekelt körnek meghallgatásával, érdekeiknek mérlegelésével és az ő megnyugtatásukkal kell megoldanunk. Legyenek meggyőződve a nagyméltóságú gróf ur és a méltóságos főrendek arról, hogy ezt — akár adatott volna erre utasítás, akár nem — a kormány olyan fontos kérdésnek tekinti, amelyet nemcsak gazdasági, hanem szociálpolitikai szempontokból is mielőbb megoldásra kíván juttatni.

Ami a tisztviselőket illeti, nekem nincsen tudomásom arról, hogy a tisztviselők között nagyobb mérvet öltött volna a tőzsdei játék. De legyen meggyőződve mindenki, hogyha tudomást szerzünk arról, hogy valaki a tisztviselők közül tőzsdei játékkal foglalkozik, két ezimen teszünk az illető ellen kifogást. Először a tisztviselői állással össze nem férő magatartás címén és másodsor, ha adósságba keveredik, azon könnyelmű adósság címén, amely kizárja a további hivataloskodást. (Helyeslés.)

„MILLENIUM”

Aratókés-köszörülőgépek.

fűkaszáló, marokrakó és kévekötő aratógépek 1908. évi szerkezet.

Manila zsineg.

Arjegyzéket és árajánlatot szívesen küld : :

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

Tudomásomra hozott esetekben már a mai helyzetben is a legnagyobb szigorral lennék hajlandó eljárni.

Most még reflektálni kívánok arra, hogy ő nagyméltósága feltűnőnek jellemzi, hogy mi elvállalt kötelezettségünk ellenére is a január 1-én életbelépett kereskedelmi szerződésben lefektetett kötelezettségnek eddig még nem feleltünk meg.

Engedelmet kérek, ez feltűnő lehet az előtt, aki nem bírálja meg a kormánynak egész tevékenységét, — nem kívánok itt méltányosságot, csak a szoros igazságosság legszigorubb mértékét — feltűnő lehet az előtt, aki csak felületesen tekinti végig azt a penzumot, amit mi elvégeztünk. Ha azonban valaki alapos és igazságos kritikát mond, akkor nem vádolhat minket téflenséggel.

Zselénski Róbert gróf: Tulságos sokat csináltak, az a baj!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Mi méltóságos főrendek, ezzel a kérdéssel is foglalkoztunk. Az érdekelt miniszteriumok készítik azt elő egymás között s ha megegyezésre jutnak, ha az érdekköröket meghallgatták s ha a javaslat kellőképpen elő lesz készítve, akkor már a téli ülészek folyamata alatt tárgyalatni kívánjuk a tizenzei törvényt. (Helyeslés.)

Ilyen törvényeknek előkészítését nem lehet úgy kezdeni, hogy valaki egy nem is egészen kimerítő — voltam bátor megjegyezni már az imént is — hanem egy, csak a házard és tizenzei játék bizonyos nemét korlátozó törvényjavaslatot terjeszt elő és azt akarja érvényre juttatni. Ezt a törvényt lelkiismeretesen, igen alaposan kell előkészíteni, hogy valódi hatása legyen és visszaesések elő ne fordulhassanak s mivel ilyen kérdések előkészítésére a kormány van hivatva, ezen indokból kérem a határozati javaslatnak mellőzését. (Helyeslés.)

Később a miniszterelnök még a következőket mondotta:

Ő nagyméltósága azt mondotta, hogy bizonyos nyomásnak vagyunk kitéve e javaslatok előkészítésében. Nos hát, legyen meggyőződve, hogy mi politikai állásunknál fogva tud vagyunk azon, hogy nyomásoknak engedjünk. Mi nyomásoknak engedünk eljárási módokat, érintkezések, formalitások tekintetében, de elvi kérdésekben nyomásoknak sem egy, sem más oldalról nem fogunk engedni. Ezért vagyok bátor jelezni, hogy rám nézve tökéletesen közömbös, miként méltóztatnak e kérdésben határozni, mert a törvényjavaslat előkészítésében saját meggyőződésünk fog bennünket irányítani. (Helyeslés.)

A mezőgazdasági kamarák és a sajtó.

A Magyar Gazdaszövetség parádi közgyűlésének napja nevezetes dátum a magyar mezőgazdaság fejlődésében, azon a réven, hogy e napon hozta nyilvánosságra hazai földmivélségünk nagyérdemű vezetője, Darányi Ignác, a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét.

E korszakos jelentőségű munkát, amely a magyar gazdatársadalom e kérdésben leghivatottabb szószólójának, Rubinek Gyulának, az OMGE. igazgatójának és Bernát Istvánnak, a Magyar Gazdaszövetség igazgatójának közös

alkotása, messze felülemelkedik a szokásos kondifikacionális munkálatokon fontosság és a jövőre való kihatás tekintetében, mert ez a javaslat egy hatalmas átalakulás előőrsé, egy mélyreható fordulatot jelentő fejlődés első lépése, egy új korszak határköve.

Elvitázhatatlan igazság, hogy Magyarország jövőre gazdasági fejlődésének sulypontja a mezőgazdaságon van. Abban sem lehet nézeteltérés a hozzáértők között, hogy nagy általánosságban — eltekintve a tiszteletreméltó kivételektől — hazai gazdálkodásunk messze elmaradt a kor színvonalától és alapos fejlesztésre szorul. Kivált a közép- és kisbirtok érdekében temérdek a tennivaló, amelyek a nemzet nagy többségének kenyerét adják. Hogy milyen ez a kenyér és mennyi, az attól függ, hogyan gazdálkodnak apáik földjén az unokák milliói. Okszerű gazdálkodás, a termelés fokozása, szövetkezeti szervezkedés, a termények kedvező értékesítésének biztosítása s a gazdasági szakértelem, gépkalkuláció fejlődése mellett a mezőgazdálkodó népesség általános vagyonsodása, fokozatos gyarapodása el nem maradhat s e kedvező irányzat nemcsak a gazdatársadalmat erősíti meg, hanem egyúttal a leghathatósabb támogatja a nemzeti állameszmét is, amelynek erős és virágzó gazdatársadalom a legbiztosabb alapja.

De hogy az a ragyogó kép, amelyet itt rajzoltunk, valósággyá válhasson; hogy valóban erős és virágzó fejlődés váltsa fel a mai tengődő gyengeséget és tespedő maradiságot: ahhoz a gazdatársadalomban szunnyadó erők egyesítése és okos felhasználása, egyszerű — szervezkedés szükséges, amely az egyenként elégtelen és gyenge egyéni erőket egyesítve, számottevő hatalommá tömöríti. Elvitázhatatlan joga ugyanis minden egyesnek és minden társadalmi osztálynak, hogy magát kellőképpen felvértesse arra a harcra, amelyet a szabad verseny és az egész mai gazdasági rend reakényszerít.

A szükséges szervezkedésnek legjobb, legcélravezetőbb módját jelöli ki a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat, amelynek megvalósulását tehát méltán áhította egy jobb jövő hajnala gyanánt gazdatársadalmunk. És ha iparunknak, kereskedelmünknek már felszadnál régebb ideje van törvényes érdekképviseleti szervezete, valóban nem mondható méltánytalan kívánságnak, hogy most a mezőgazdaság is kopogtat a törvényhozás ajtaján oly szervezetről, amely jogos érdekeinek felfelé a törvényhozással és kormányzattal szemben, valamint kifelé a többi gazdasági tényezővel szemben képviselője és szószólója legyen.

Ez igazságok előzetes megállapítása után érdekes dolog szemlét tartani ama sajtónyilatkozatokon, amelyek Rubinek és Bernát javaslattervezetének nyilvánosságra hozatala alkalmából a budapesti nagyobb napilapokban, valamint az érdekelt szaksajtó hasábjain megjelentek.

Ilyen nagyjelentőségű agrárkérdések felmerülése alkalmával érezhető legélénkebben az agrár napisajtó teljes — és tegyük hozzá: szegényletes — hiánya. Még szerencse, hogy akad elég lap, amely legalább jóakaratu tárgyilagossággal foglalkozik az ilyen felmerülő

kérdéssel, különben egyáltalában nem kaphatna a közönség megbízható információt oly javaslatokról, amelyeket legalább is elhibázott dolog politikai nézőpontból vagy bizonyos merev előítélettel, a mezőgazdasággal szemben való elfogultsággal bírálata alá venni.

Jóleső elégtétellel állapíthatjuk azonban meg, hogy a napisajtó, elsősorban a fővárosi tekintélyes politikai napilapok többsége igen alapos és tárgyilagos bírálatban emlékezett meg az érdekképviseleti törvényjavaslatról, amelyet úgy méltányoltak, mint nem csupán a mezőgazdaság érdekében, hanem közérdekből is mielőbb multhatatlanul megvalósítandó tervezetet. A kérdés nagy jelentőségéhez mérten a legtöbb előkelő napilap vezetőhelyen foglalkozott a javaslattal s jóformán egybehangoz elismeréssel adóztak a miniszter kezdeményezésének, a tervezet helyes intencióinak és a javaslat érdemes alkotóinak.

Igy vezetőcikkben méltatta a mezőgazdasági kamarákról szóló javaslat jelentőségét a *Budapesti Hírlap*, *Magyar Hírlap*, *Magyarország*, *Pesti Hírlap*, *Az Újság*, *Budapest* stb.; hosszabb, részletes bírálatot szenteltek a kérdésnek külön cikkek keretében a *Pester Lloyd*, *Pesti Napló*, *Egyetértés* és még néhány napilapunk. A „Pester Lloyd”, „Az Újság” és „Pesti Napló” cikkeitől eltekintve — megjegyzendő azonban, hogy az utóbbi lojális készséggel adott teret hasábjain az agrárius felfogás rövid ismertetésének is — a napilapok bírálati általában igen kedvező a javaslatra s meg vagyunk róla győződve, hogy e többségben levő sajtóvélemények az ország közvéleményének is hű tolmácsai. Hasonló tárgyilagossággal ír a javaslatról a mezőgazdasági szaksajtó is, így a *Gazdasági Lapok*, *Magyar Gazdák Lapja* s a legtöbb vidéki gazda-organum.

Ugyszólván valamennyi bíráló elismeri a kötelező társulás elvének s ama jövőre perspektívának nagy jelentőségét, hogy a létesítendő érdekképviseleti szervezet a mezőgazdasági érdekeltség teljességét fogja felölelni és előnyeiben nem néhány ezer, hanem millió gazdát fog részesíteni. A Pesti Hírlap a kamarák működésétől „a magyar közeposztály megújodását és erősödését” várja és konstatálja, hogy „a javaslat minden sora és minden betűje a gazdaközönség boldogulásának útját kívánja egyengetni”. A Budapesti kisbirtokos-osztályra vár nagy előnyöket a javaslat megvalósulásától, amit Laehne Hugó szép vezetőcikkében égetően sürgősnek jelez, a „Magyar Hírlap” pedig a javaslat nemzeti jelentőségén kívül arra mutat rá különös nyomatékkal, hogy a törvénytervezeten mindenütt a helyes értelemben felfogott autonómia eszméje vonul végig, amit a sikeres munka legfőbb biztosítékának tekint; hangsúlyozza továbbá, hogy a szervezkedés nem adhat okot semmi aggodalomra, mert éppen az enyhíti az ellentéteket és védi a társadalmi békét. A „Budapesti Hírlap” a javaslat törvényerőre emelésétől „nemcsak tömörítő és konzerváló, hanem élesztő, ösztönző hatást is” vár a magyar gazdaközönségre, nem is annyira érdekképviseleti szervezésnek, mint „inkább a gazdák országos munkára való szervezésének” tekinti a javaslatot s csak a kamara szó helyett szeretne „más, a magyar éssz- és nyelvjárásnak megfelelőbb elnevezést”, amit, noha a kamara elneve-

Legjobbak a : : Losonczi vetőgépek és Resiczai ekék.

Árjegyzéket és árajánlatot szívesen küld

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

zést a B. H. tévesen mondja „német“ eredetűnek, bizonyára a javaslat szerzői is kész örömmel vennének. De hát eddig senki sem akadt jobb megjelölésre.

Lássuk már most a javaslat ellen felhangzott érveket is. A „Pesti Napló“ alismeri a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének jogos és szükséges voltát, de hibáztatja „a formát, amelyben a szervezés történik, valamint a lényegét, amely e formát betölti“. Külön ipari és kereskedelmi, valamint mezőgazdasági kamarák helyett az „ellentétes érdekeket egyesítő közgazdasági kamarák“ szervezését tartja „gyakorlatias, ideális és okos“ eszmének, holott az ilyen érdekképviseleti konglomerátum igazi fából vaskarika volna, amely bármiféle praktikus alkotásra képtelennek bizonyulna. De a „P. N.“-nak is, meg a „Pester Lloyd“-nak is az a legfőbb kifogása a javaslat ellen, hogy tevékeny, munkaképes szervezeteket kíván a mezőgazdasági kamarákból alkotni s megfelelő hatáskört is óhajt nekik intézményesen biztosítani. Micsoda hatalmat, micsoda kiterjedt munkakört szán a javaslat az új kamaráknak — mondják bírálóink rémüldöző szemforgatással. Tessék e jog- és hatáskört összehasonlítani a kereskedelmi és iparkamarákkal, teszik hozzá feljajdulva s ez az óriási különbség fogja — szerintük — legjobban megmutatni a tervezet kereskedelem- és iparellenességét (?).

Valóban furcsa logika. Van egy kamarai szervezetünk, amely sok tekintetben gyengéneke és éppen megfelelő hatáskör, egységesítő központ hiányában eredményes munkára képtelennek bizonyult, amelynek ereje intézményes biztosítékok nem létében kizárólag az élén álló vezetők személyi rátermettségében rejlik: a józan ész tehát azt diktálja, hogy amidőn új kamarai szervezetet akarunk megteremteni, ne másoljuk a kereskedelmi és iparkamarák elégtelennek bizonyult szervezetét, hanem alkossunk valami jobbat, tökéletesebbet. Hanem azt a képtelen következtetést, hogy mivel a kereskedelmi és iparkamarák erőteljes, a mezőgazdasági kamarák is ilyenekké formáltassanak, ahelyett, hogy a kereskedelmi kamarákat igyekeznénk átfőrnálni: valóban nem vagyunk hajlandók aláírni és irányelvül a „Pester Lloyd“ tisztelt cikkirójától elfogadni.

Arra az ellenvetésre, mintha a kormány a mezőgazdasági kamarákban „társadalmi szervezkedés leple alatt politikai szervezetet akarna teremteni, amelynek segítségével a választók egy nagy csoportjára kívánna magának a választásoknál hatalmi befolyást szerezni“, nem kell sok szót vesztegetnünk, mert olyan feltevést, hogy széleskörű autonómiával, az önadóztatás révén kellő anyagi erővel felruházott független társadalmi szervezetek „a kormány engedelmessé eszközei“ lesznek, valóban csak a politikai elfogultság sugallhat. Eppen ilyen alaptalan „Az Újság“-nak az a vádja, hogy az országos kamarai központra mint korteszéközre van a kormány szükség, holott olvasóink előtt nagyon is ismeretesek azok az indokok, amelyek alapján az országos kamara gazdasági egyesületeink nagy többségének kívánatára és éppen a kereskedelmi kamaráknál szerzett tapasztalatok folytán belekerült a törvénytervezetbe. Jót állunk érte, hogy ez a központ soha nem fog akár a kormány, akár más valaki „korteszéközévé“ fajulni.

Legerősebben a „P. Lloyd“-ban Szende Pál dr. ügyvéd aláírásával megjelent cikk támadja a javaslatot, amelyben ugyanazt az agrárius irányzatot látja érvényesülni, amely mostanában — szerinte — „a „Köztelek“ palotájából irányítja

az ország sorsát és nagyobb befolyást gyakorol a törvények alkotására magánál a parlamentnél“. A cikkíró ur fantáziája szerint ugyanis „parlamentünknek az az egyetlen hivatása, hogy vita nélkül és kívánatra sűrűsösen is szavazza meg az OMGE. elfogadta javaslatokat“. Ejnye, ejnye — bizony magunk se tudtuk, hogy ilyen nagy urak vagyunk!

Persze ugyanez a jóakaratu hangnem vonul végig az egész bírálaton, amely a kamarai szervezkedés jogosultságát az ország 67%-nyi mezőgazdasági népességétől mégsem lévén képes elvitatni, egyszerűen kimondja a szentenciát, hogy nincs szüksége „az amugy is túlhatalmas“ mezőgazdaságnak ily szervezkedésre, hiszen — ugymond — „maga a parlament, minden nagygyűlés és községi képviselőtestületi gyűlés egyúttal mezőgazdasági kamara“, továbbá ott vannak a „hatalmas gazdasági egyesületekben a gazdaközönség nagybefolyású szervezetei.“ Hogy mindez mennyiben felel meg a valóságnak, alig kell olvasóink előtt magyaráznunk; az ilyen „érveknek“ éppen annyi jelentőségük van, mint annak az odavetett mondásnak, hogy a hatósági jogkörrel felruházott mezőgazdasági kamarák az — uriszékek feltámasztását jelentik!... Vagy hogy bizalmas kérdések zárt ülésen való tárgyalásának megengedése — amely joggal egyébként a kereskedelmi kamarák is mindenkor éltek — állítólagos visszaéléseknek tárna kaput!

A bírálat valódi tendenciáját az az okfejtés mutatja meg legjobban, amely szerint az egész tervezet létesít egy különben is mindenható társadalmi osztály javára és így utolsó védőbástyáját kívánja megalkotni a bukófélben levő osztályuralomnak“.

Ezzel az elfogulatlannak éppen nem mondható és tárgyilagos érvek helyett belemagyarázásokkal dolgozó bírálattal szemben ismételt hangsúlyozni kívánjuk, hogy a mezőgazdaság szervezkedéséről nem az érdekkellentét kiélekedését, hanem ellenkezőleg az osztályharcok hevének enyhítését, mérséklését várjuk, amely felfogásunk helyességét a történelemből is igazolhatjuk. Ami pedig a szervezkedés szükségességét és célját illeti, hivatkozunk a tervezet egyik bírálatára, amely meggyőző erővel bizonyította be azt az igazságot, hogy éppen a mezőgazdasági szervezkedés az egyedüli, amely nem csupán politikai befolyásolást érhet el, hanem hatni képes a természetre is a termelés jobbá, tökéletesebbé tétele útján, amely tehát ezen eszközök felhasználásával új értékeket termelni, a nemzeti jóvedelmet és vagyonosságot fokozni képes. E nem eléggé méltányolt körülményben látjuk a mezőgazdasági kamarák szervezésének legnagyobb jelentőségét s éppen e nagy, nemzeti érdekű cél érdekében óhajtuk az érdekképviseleti javaslatnak mielőbbi tárgyalását és életbeléptetését, amit, mint látjuk, az ország közvéleményének nagy többsége is sürget és követel.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabrieus Endre.

A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület június hó 28-án tartotta igazgató-választmányi ülését *Beliczey Géza* igazgató-elnök elnöklése alatt. *Beliczey Géza* az elnöki előterjesztések során bejelentette a választmánynak, hogy a Sopron, továbbá Temesvármegyei Gazdasági Egye-

sületek megkeresése folytán egyesületünk is felírt a miniszterhez részben a gümökörös állat egészséges húsreszeinek felhasználhatása iránt, továbbá, hogy a vasutakon előforduló károkkért tegyék a vasutakat felelőssé. Ugyanez bejelentette, hogy az évente szokásos cseléd- és munkásdíjazások a vármegyében a gazdasági egyesület képviseltetése mellett megtörténtek. *Beliczey Géza* azután felhívta az igazgató-választmányt, hogy az évenként szokásos állatdíjazás helyét és idejét állapítsa meg. Az igazgatóválasztmány az állatdíjazás helyétül Békés városát jelölte meg, az időt pedig szeptember 20-ára tűzte ki. Majd ezután *Pfeiffer István* titkár a díjazás részletes programját terjesztette elő, melyet a választmány teljes egészében elfogadott. Tárgyaltatt az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület azon megkeresése, melyben kéri az egyesületet, hogy az ipartörvénytervezetnek a gazdákra sérelmes szakaszai enyhítése végett irjon fel pártolólát. Az igazgató-választmány utasította az elnökséget, hogy hasonló szellemben irjon fel. Tudomásul vette a választmány a földmívelésügyi miniszter leiratát aziránt, hogy a viharágyúzáshoz való löporigazolványok kiutalát át megszüntette. *Pfeiffer István* jelentette ezután, hogy a Magyar Szőlőgazdák Orsz. Egyesületétől átirat érkezett, melyben kéri az egyesületet, hogy az általuk benyújtott bortörvénytervezet változatlan benyújtása iránt a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület is irjon fel a földmívelésügyi miniszterhez. Az igazgató-választmány utasította az elnökséget, hogy a feliratot pártolja és hasonló értelemben irjon fel a miniszterhez.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület a Felvidék birtokosainak és gazdáinak élénk érdeklődése mellett, f. évi június hó 28-án, az egygéprendszerű gézeket működésben mutatta be. Az egygéprendszerű gézeknek különösen nagy jelentősége van a Felvidék gazdáira, amennyiben ezen ekével a felvidéki hullámos és 20 fokos lejtős talajokat is fel lehet szántani, másrészt ezen gézeknek jelentékeny olcsó ára (15,250 korona) lehetővé teszi, hogy ezen gézeket a középbirtokosok is beszerezhessék. A próbaszántás igen jól sikerült. Minden munkájával a nagyszámban megjelent gazdák teljesen meg voltak elégedve s reményünk lehet, hogy a közel jövőben Sáros vármegyében több középbirtokos fogja e gézeket megszerezni. A gézkebemutatáson Abauj, Zemplén és Szepest vármegye gazdái közül is számosan megjelentek. Ott voltak: a kassai m. kir. gazdasági akadémia hallgatói is tanáraik vezetése mellett. Julius 20-án az egyesület az OMGE-vel karöltve *Finta* község határában aratógépbemutatást rendez, melynek célja az egész Felvidék számára okmutatásul szolgáló oly aratógép bemutatása, melyen az egész Felvidék gazdái közvetlen szemlélődés alapján szerzhessenek tapasztalatokat a mai modern aratógépekről, azok szerkezetéről és működési módjáról. Bemutatásra kerülnek: fűkaszálo-, marokrakó-aratógépek és kéveköto-aratógépek, ezenkívül egyéb a felvidéki gazdaságoknál használható gépek is bemutatást nyernek. Ezen aratógépbemutatásra vonatkozó hirdetményeket a gazdasági egyesület már széjjelküldötte.

Az egyesület igazgató-választmánya június hó 22-én tartotta tiszteletos havi ülését. Ez alkalommal elhatározta a választmány, hogy október hó 3-án gyümölcs-, kertészeti termények, valamint baromfiállítás és vásárt rendez Eperjesen. A gyümölcstermelési és baromfitenyésztési szakosztálynak a kiállításra vonatkozó javas-

Védjegy Védjegy
Krumholz-féle Asbestpadlókészítő vállalat
SCHÖNFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ

A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJA!

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rehdkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójához különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

yesületünk is a gümőkóros használhatása ön előforduló ssé. Ugyanaz káros cseléd-ben a gazda-illetett megtör-nívta az igaz-ként szokásos őrtsa meg. Az azás helyül t pedig szept-után Pfeiffer programját ztmány teljes t az Arad-on megkerek-hogy az ipar-érelmes sza-él pártolólág. a elnöksé- fel. Tudu-ndmivelésügyi a vihargyu-talá át meg-ette ezután, sz. Egyesüle-kéri az egye-bortörvény-nt a Békés-irjon fel a gató-választ-gy a felira-irjon fel a

gyesület a élénk érdek-án, az egy-mutaita be-nösen nagy-amennyi-mos és 20-ntani, más-ára (15,250-gözekét a próbaszán-ával a nagy-meg voltak közel jövő-rtokos fogja emutatáson nye gazdái t voltak: a allgatói is-án az egye-za község z, melynek kmuta'ásul melyen az zemlélődés kat a mai zeteről és tilnek: fü-kévekött-éki gazda-tást nyer-tkozó hir-ár széjjel-

junius hó. Ez alka-gy október-ek, vala-dez Eper-ftenyész-ozó javas

B ÉS

niert is miatt a szol-rkolva.

latait az igazgató-választmány magáévé tette és Piller Kálmán egyesületi elnök elnöklése mellett egy szűkebb körű bizottságot választott s ezeket megbizta, hogy a kiállítás rendezésének előkészületeit megtegyék. Elhatározta az igazgató-választmány, hogy az egyesület szeptemberben Palocsán, Girálton és Keczerpeklénben szarvasmarhadíjazásokat rendez. Ezen díjazásokra a m. kir. földmivelésügyi miniszter 1500 koronát bocsátott az egyesület rendelkezésére. Örömmel vette tudomásul az igazgató-választmány, hogy a földmivelésügyi miniszterium a vármegye makoviczai járásában fekvő szegénysorsu hegyvidéki községek tenyészapaállatok szükségleteire az egyesületnek 5240 K. államségélyt folyósított, ezen összegből a szegénysorsu községek részére a vármegyei állattenyésztési szabályrendelettel megállapított tenyész-iránynak megfelelő tenyészapaállatok bevásárlásainak megkönnyítése céljából a vételár 20% ig terjedhető árkedvezménynek fognak engedélyeztetni. Az ülésen szóvá tetetett és behatóan tárgyalatott a *zigányügy rendezésének* kérdése is, ezenkívül több más helyi vonatkozású tárgy nyert elintézt.

IRODALOM.

A gazdasági növények nemesítése. Irta: Grabner Emil, az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás adjunktusa. Az Országos Magyar Gazdasági-Egyesület könyvkiadó-vállalata, egy új és igen becses munkával gyarapította gazdasági irodalmunkat azzal, hogy a gazdasági növények nemesítését, Grabner Emil-lel megírta. Maga a tárgy is az újdonság ingerevel fog a gazdákra hatni, mert ilyen könyv magyar nyelven még nem jelent meg. Minden-estre szerencsésen választották meg a szerzőt is, mert Grabner Emil neve jól ismert a magyar gazdaközönség előtt. Jól ismerik egyrészt eddigi szakmunkái és számos szakcikkei, tehát irodalmi működése révén; de sokan ismerik személyesen is, mint az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás lelkes és fáradhatatlan munkását, aki ezen állomás kiváló vezetőjének, Cserhádi Sándornak kezei alatt bontotta ki szárnyait. Amit Grabner meg ír, ez jól átgondolva és alaposan van megírva: benne a gazdaközönség csalódnai nem fog.

A növénytermesztési kísérleti állomás, már évek óta foglalkozik a gazdasági növények nemesítésének kérdéseivel; a gyakorlati gazdák-nak e téren működő és valóban még igen kis-csiny gárdája, nagyrészt ezen állomás buzdi-tása és útmutatása alapján fogott ezen bár nehéz, sok fáradságot és szaktudást igénylő, de egyttal a gazda nevének is dicsőséget hozó munkához.

A növények nemesítésének és a jó vetőmag-termesztésének kérdését és jelentőségét, emli-tett állomás tartotta állandóan felszinen. Ennek tudható be, hogy az Országos Magyar Gazda-sági Egyesület, Grabner Emil kiküldte Német-ország, Svédország, Franciaország és Ausztria növény-nemesítő és vetőmagtermesztő gazda-ságainak, illetve telepeinek és intézményei-nek tanulmányozására, mint olyan hazai szak-embert, aki Cserhádi Sándor vezetése alatt

és irányítása mellett, a gazdasági növények nemesítésének elméleti kérdéseivel és gyakor-lati keresztülvitelével, már évek óta foglalko-zott. Így kellő jártassággal és áttekintéssel bírt, hogy külföldi tapasztalatait, a hazai viszonyok-hoz mért alakban érvényesíthesse. Munkája már azért is becses, mert annak gyakorlati részében, a hozánkban sikerrel nemesíthető növények nemesítési eljárásainak ismertetésénél, elsősorban is a hazai tapasztalatokat veszi alapul, kiegészítve ezeket tanulmányi utja alkalmával szerzett ismereteivel oly irányban, amint azt hazánk klimatikus és gazdasági viszonyai megkívánják. Nem dicsér mindent, ami külföldi, hanem elismeréssel adózik annak is, ami hazai.

Grabner Emil könyve (mely 100 ábrával díszítve, 227 nyomtatott oldalt tesz ki) két fő-része oszlik. Az első rész a növény-nemesítés elméletét tárgyalja, a második rész a növény-nemesítés gyakorlati végrehajtásával foglalkozik. Befejezősül a vetőmagtermesztés és a növény-nemesítés s vetőmagtermesztés fejlesztésének eszközeit is ismerteti.

Ami az első részt, a *növény-nemesítés elmé-letét* illeti, ezen ismeretekre a növények neme-sítésével foglalkozó gazdáknak feltétlenül szük-ségük van. Csakis ezen ismeretek birtokában, képesek a feltétlenül követendő szabályok értékét kellően megítélni, a nemesítés gyakorlati keresztül-vitelénél tényleges eredményeket elérni. Ne felejtjük el, hogy a nemesítés fáradságos mun-kájának eredményei, csak évek múltán válnak nyilvánvalókká. Ha a gazda a növény-nemesítés elméleti ismeretei nélkül foglalkozik a növények nemesítésével, könnyen megeshetik, hogy számos év fáradozása véssz kárba, mert esetleg már az alap, amelyből jöhiszemüleg kiindult, a növény-fejlődés és átöröklődéstani szabályok szem-pontjából, helytelen volt. Ilyen vaskos tévedések-nek, a nemesítés elméleti terén is jártas gazda kitöve nem lesz; biztosabban, nyugodtabban dolgozik és hamarabb fog célját érni. A növény-nemesítés csak eszköz bizonyos célok elére-sére; ha az eszközöket helytelenül választot-tuk meg, akkor a kívánt végezzel hasznothozóan elérhető nem lesz.

Mindezeket azért hangsúlyozom, mert sajnos sok gazda azt, hogy ilyen szakmunka elméleti fejtegetéseire szüksége nincsen; elegendő, ha a könyv gyakorlati részét olvassa el. Ez pedig épp a növények nemesítésénél egyike a leg-nagyobb tévedéseknek, mert a gyakorlati részt, nemesítés elméleti szabályainak ismerete nél-kül, kellően megérteni nem tudja, vagy hely-telenül fogja alkalmazni.

Grabner különben munkájának megírásánál figyelembe vette a magyar gazda „elmélet ir-tozatát”. A növény-nemesítés elméletét az összes erre vonatkozó szabályok figyelembevételével, röviden, de áttekintően és könnyen megérthe-tően tárgyalja. Nem mond feleslegest, de azt, amit elmond, a növények nemesítésével szak-szerűen foglalkozó gazdának tudnia kell.

A növény-nemesítés elméleti alapfelveleinek tárgyalásánál, megismerteti a gazdát, a növé-nyek változékonyságának (a hullámzó-, nagy-arányu és alkalmazkodó változékonyság) a spontán variációk — önként termő változa-tok — lényegével s gyakorlati jelentőségével.

A növények változékonysága képezi a nemesi-tés első alapfeltételét, mert újabb tulajdonsá-gok kifejlődése, vagy hibák visszafejlesztése, csakis ezen az alapon történhetik. Ezzel szo-ros kapcsolatban áll, a különböző tulajdonsá-gok viszonyosságának (korrelációjának) kér-dése, mely ismeretekre a növény-nemesítő gazdának nagy szüksége van, mert bizonyos növényi tulajdonságok — és pedig ugy a visszafejlődés, mint a gyarapodás szempontjá-ból — szoros kapcsolatba állnak egymással. Ha ezen kapcsolatos viszonyosságokat (korre-lációkat) a gazda nem ismeri, vagy helytele-nül alkalmazza, a nemesítésnek gyakorlatilag értékesíthető sikerei nem lesznek. Elegendő talán e téren a Moky-féle nemesített buza sze-rencsétlen eredményeire utalnom.

A következő fejezetben ismerteti az *öröklődés* kérdéseit, szabályait és neveit. Kézenfekvő dolog, hogy a növények változékonysága után elérhető eredményeknek csakis akkor van ér-téke, ha ezen változások a növények utódjai-ban is feltalálhatók; azért a tulajdonságok át-öröklődése, a nemesítés második alapfeltétele. Ezekkel a gazdának szintén tisztában kell lennie, ha kellő eredményeket akar elérni, mert nem minden változás öröklődik a növények utódaiban.

A növény-nemesítés elméleti részének követ-kező fejezetében, a növény-nemesítő eljárásokat ismerteti; főképpen a keresztezést, korcsosítást és a tenyészkiválasztást, melyek alapján új nö-vényfajtákat vagy változatokat létesíthetünk és melyeknek céltudatos felhasználásával, fő-képpen a növények használati értékének fej-lesztésére törekszünk. Megismerteti a gazdát a keresztezés és korcsosítás lényegével, szabá-lyaival és végrehajtásával. Különösen nagy figyelmet fordít a tenyészkiválasztás alaptörvé-nyeinek, szabályainak és eljárásainak ismerteté-sére, mint olyan eljárásra, melyet a növények nemesítésénél leggyakrabban s kellő ismereteket feltételezve, a legnagyobb sikerrel alkalmazunk. Vagyis a nemesítés legtöbbször a tenyész-kiválasztás és pedig a céltudatos tenyészkivá-lasztás alapján történik, jóval ritkábban mes-terséges keresztezés vagy korcsosítással. Sőt utóbbiak is csak akkor használhatók ki a neme-sítés céljaira, ha a keresztezés vagy kor-csosítás munkáját céltudatos tenyészkiválasztás követi.

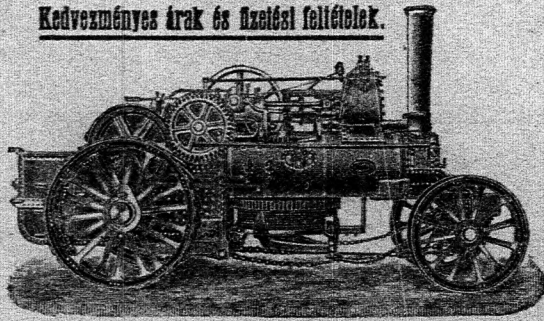
Hangsúlyozom, hogy céltudatos (tehát terv-szerű) tenyészkiválasztásról szabad csak beszé-lünk. Az itt követendő eljárásokat és szabá-lyokat áttekintő módon ismerteti Grabner, kü-lönösen kiemelve a bár fáradságosabb, de biz-tosabban célhoz vezető család, törzs és pedig rée tenyészkiválasztás előnyeit (és követendő eljá-rásait) a tömeg vagy módszeres kiválasztással szemben.

Ha a gazda a fáradságot nem sajnálja (ahogy saját érdekében nem is szabad sajnálnia) és Grabner munkájának elméleti részét figyelem-mel átolvassa, sőt mondhatnám ismételtlen át-tanulmányozza, csak az fogja a könyv második főrészt, amely a növény-nemesítés gyakorlati végrehajtásáról szól, igazi élvezettel olvasni; mert a gyakorlati gazda előtt nagyrészt idegen-szerű szavakkal kifejezésekkel, azok jelentősé-

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit!

KEMNA J. gőzeke- és Magyarországi igazgatósága gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

gével és értékével az elméleti részben megismerkedve, gyakorlati vonatkozásaikban helyesen fogja azokat értelmezni és megítélni.

A növénynevelés gyakorlati végrehajtását, Grabner két főrésze osztva tárgyalja. Az első u. n. általános részben, a nevelendő növények kiválasztását, az anyag gyűjtését, a tulajdonságok megírására használt eszközöket, a nevelési anyag szaporítását, vetését, kezelését, felülbírást és mellőzhetetlen törzskönyvezését ismerteti. A második ugynevezett különleges részben (mely a munkának csaknem két-harmadát teszi) egyenként ismerteti azon növényeket, a nevelésnél követendő eljárásokkal együtt, melyeknek nevelése hazánkban a legfontosabb, a legszükségesebb, a legtöbb gyakorlati jelentőséggel bír és a legtöbb hasznot hozhatja. Mert hiszen a növényneveléssel foglalkozó gazdáknak az a végcéljük, hogy fáradságos és évekig tartó munkájuknak ne csak a dicsőségét élvezzék, hanem minél nagyobb hasznát lássák.

A gazdasági növények közül, kiváltképpen hazánkban, a gabonafélék nevelésének van legtöbb jelentősége; ezek közül elsősorban a búzának, de fontos ez a rozs, árpa és zabnál is. Nagy jelentősége van továbbá éppen hazánkban a tengeri, továbbá a takarmányrépa és burgonya nevelésének is. A különleges részben tehát Grabner csakis ezen előbb felsorolt növények nevelését tárgyalja nagy részletességgel és körültekintéssel, ami nagyon helyes, mert e téren való elmaradottságunkat tekintve, a gazdáknak elsősorban is azon növények nevelésével kell foglalkozniuk és az itt követendő helyes eljárásokat ismerniük, melyeknek értékesítésével legtöbb haszonra van kilátás. Grabner munkáját — általános becsé mellett is — különösen az teszi értékesé, hogy az egyes növények nevelési eljárásait és az ezzel kapcsolatos teendőket, elsősorban is hazai tapasztalatok alapján ismerteti. Feldolgozza 8 évi tanulmányainak eredményeit s azon gyakorlati tapasztalatait, amelyeket ezen idő alatt, az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomáson szerzett. Ezeket egészítette ki a külföldi köruton nyert tanulmányaival, különösen súlyt helyezve azon eljárásokra, melyeknek sikeres alkalmazását, hazánk klimatikus viszonyai is lehetővé teszik.

Az egyes növények nevelésénél részletesen foglalkozik, a nevelendő fajváltozat vagy fajának a viszonyoknak megfelelő helyes kiválasztásával, a nevelési céljával, a típusok szétválasztásával, ami a nevelési gyakorlati résznek egyik legfontosabb kellékét képezi; nagy körültekintéssel ismerteti a tenészválasztásnál figyelembe veendő szempontokat, a korrelatív vagyis viszonyos tulajdonságokat és a korrosztási eljárásokat; végül pedig a különböző országokban elért nevelési eredményeket. Utóbbiakból kitűnik, hogy hazánkban még csak igen kevés gazda foglalkozik növényneveléssel, bár e téren utóbbi években, a növénytermesztési kísérleti állomás kezdeményezése és utmutatása alapján, bizonyos haladás el nem vitatható. De a nyugati országokkal szemben e téren még csak a kezdet legkezdetén vagyunk.

Grabner munkájának mindenestre meglesz az a hatása, hogy a gazdasági növények nevelésével már eddig is foglalkozó gazdák, kitűnő forrásmunka birtokába jutva, könnyebben, biztosabban haladhatnak a megkezdett uton; másrészt buzdításul fog szolgálni ezen nagyjelentőségű kérdésnek szélesebb körben

való felkarolására: az ötletszerűség helyébe a tervszerűség fog lépni.

Még az a gazda is, aki nem kíván közvetlenül növényneveléssel foglalkozni, sokat tanulhat Grabner könyvéből; megismerkedik a gazdasági növények belső és külső életjenségeivel és sok, előtte talán nem kellően ismert kérdésre, magyarázatot fog találni. Épp úgy hasznát veszi minden gazda, a vetőmagtermesztésről szóló fejezetnek is; sajnos e téren is még sok a tennivaló és épp azért nem mulasztatom el gazdáink figyelmét, Grabner munkájának ezen részére is felhívni, mert hiszen minden gazdának érdekében áll, hogy jó vetőmag termesztésével, minél ritkábban legyen *magujtásra* (vetőmag változtatásra) szüksége.

Munkájának befejező részében, végül a növénynevelés és vetőmagtermesztés országos fejlesztésének eszközeit ismerteti s megjelöli azon módokat és utakat, melyekkel leggyorsabban és legbiztosabban célhoz lehetne jutni. Vezető szerepet szán e téren, tisztán az oly célból létesítendő „állami nevelési intézetnek”; ennek irányítása mellett pedig vidékenként, a gazdák szövetkezése alapján működő „nevelési” szövetkezeteknek, mint amely intézményekkel a külföldön is fényes eredményeket értek el. Nagy szerep vár ezenkívül e téren a magánosokra és a gazdasági egyesületekre is. Utóbbiak közül a temesmegyei gazdasági egyesület már megkezdte ily irányú működését.

Grabner munkáját a magyar gazdaközönségnek legnagyobb figyelmébe ajánlom; ha komolyan magukévá teszik az abban foglaltakat, akkor hazánk viszonylag rövid idő múlva, a növénynevelés és vetőmagtermesztés terén is, a nyugati államok sorába fog léphetni és ismét élesebb határvonalal lesz, a keleti államok gazdálkodási rendszerétől elválasztva.

Grabner barátomnak pedig azt kívánom, hogy szép munkájának második — bővített — kiadását mielőbb megérhesse. A munka ára különben fűzve 5, kötve 6 korona és a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében (Budapest IX. Üllői-ut 25.) rendelhető meg.

Kerpely Kálmán.

Ujdonságok a könyvtárazon. *Vantsó Gyula dr.*: A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony. Az 1900. évi XXVII. t.-cz. magyarázata. Előszóval ellátta Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója. Kiadta az OMGE. könyvkiadó vállalata. *Kenese Ferencz*: Háziállataink takarmányozása és a takarmányadatok kiszámítása a legújabb elmélet alapján. Fűzve 2-50 K., kötve 3 K. *Szilárd Gyula*: A pinceszegedesség melléktermékeinek értékesítése. 1-50 K. *Hell Lajos*: Az élelmiszer értékesítés kézikönyve. III. kiadás. 3-60 K. *Thiery Péter*: Átszámítási táblázat 71%—97% erősségű szeszkeverékek alkoholtartalmának hektoliter fokokban való meghatározására, a szesz igazi fokából és literekben kifejezett igazi térfogatából. 1 K. *A gazdasági tudósítók évkönyve*: 1908. évre. Kiadta a m. kir. földművelésügyi miniszter. 1 K. *Páter Béla dr.*: Rövid utmutatás a vadon termő gyógyító növények gyűjtésére. 49 képpel. 2 K. *Hantos Elemér dr.*: A csekjog kodifikációja. 2 K. *Pénzügyi egyöntetű könyvelési és mérlegkészítési mintatár*. 5 K. *Ujlaki Géza dr.*: Peres ügyekben utmutató közérthető előadásban. 1-40 K. *Királyfi Árpád dr.*: Bosznia szerepe kivándorlási politikánkban. —60 K. *Schandl Károly dr.*: A választói jog és az állam eszméje. —50 K. *Csepela Lajos dr.*: Szociális kate. —20 K. *Halászky Caesar*: A választói jog. 1 K. *Krüger Aladár dr.*: Az általános választói jog kérdése Magyarországon. —60 K. *Puskás Lajos*: A bélyeg és illetékek iránti törvények és szabályok, valamint a m. kir. posta

dijszabályzatának kivonata. Betűrendben és táblázatosan összeállítva. 2 K. *Krüger Aladár dr.*: A magyar nagybirtokról. 1 K.

Bücher Karl dr.: Entstehung der Volkswirtschaft K 870. *Kiermayr Franz*: Das deutsche Scheckgesetz vom 11. III. 1908. K 1. *Baldamus* illustriertes Handbuch der Federvieh-zucht. 4. Aufl. 2. Bände. K 36. *Meyer Diederich dr.*: Die Künstliche Trocknung der wasserreichen Futtermittel. K 2-20. *Linke und Böhm*: Anleitung zum Bau u. zur Bewirtschaftung von Teichanlagen. K 2-40. *Steffen Alex*: Unsere Blumen im Garten. K 3-60. *Reuschle C.*: Die Ursachen der Schwankungen des Geldzinses im allgemeinen u. des Diskonts im besonderen. K 3-60. *Schneidemühl Geo*: Spezielle Pathologie u. Therapie der Haustiere. K 27. *Hellenthal's Hilfsbuch für Weinbesitzer u. Weinändler*. K 6. *König C. I.*: Biologische und biochemische Studien über Milch. K 2-40. *Volkswirtschaftliche Chronik f. d. Jahr 1907*. K 19-50. *Meyer's immerwährender Gartenkalender* K 3. *Engel Moritz*: Holzzölle u. Holzproduktions-Verhältnisse. Wien. K 7-20. *Holdefleiss Paul*: Landwirtschaftliche Pflanzenzüchtung. K 2-64. *Natur- u. Kunstdüngung, oder die Bedeutung der Erden-, Mineral- oder Aschenstoffe*. K 2-40.

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Szalmafélék sulyának meghatározása. *II. felelet a 329. sz. kérdésre*. A „Köztelek” idei 49-ik számában Hensch Árpád a 329. sz. kérdésre már megfelelt, mégis engedték meg, hogy e feleletet igénytelen tapasztalatommal kiegészítsem, mert azt szeretném, hogy sem az, aki szalmát vesz, sem pedig az, aki elad, érzékenyen ne károsodjék, aminthogy károsodnék az átvevő feltétlenül akkor, ha Hensch Árpád által közölt sulyegységeket feltétlenül elfogadná. Birói szemlék alapján volt alkalmam számtalan becslést mint kirendelt szakértő teljesíteni, így a többi között több gazdaságban a található szalma- és polyvakészlet mennyiségét is suly szerint kellett megállapítani. Hogy szakértői tisztemet eskümhöz híven teljesíthessem, nem fogadtam el a zsebnaptárakban található sulyegységeket, hanem próbaméréseket teljesítettem kirendelt többi szakértőtársaimmal együtt. E lelkiismeretes pontossággal eszközölt mérések alapján úgy találtam, hogy jól rakott kazalban november hóban nyomolt 1 köbméter *buzaszalma* (8 mérés átlaga) 43-6 kg.-ot, a *rozsaszalma* 44-7 kg.-ot, az *árpaszalma* 44-7 kg.-ot és a *zabszalma* 47-7 kg.-ot, a *buzapolyva* pedig 77-6 kg.-t. Ezek a számok messze esnek Hensch által közölt számoktól és azért bárkinek teljes megnyugvással csak azt ajánlhatom — amit Hensch tanár ur maga is ajánl — hogy tesék próbaméréseket eszközölni.

Rösler Károly.

Kereskedelmi és mezőgazdasági ipari képzés szervezése. *335. kérdés*. 1. Erdemes-e magy. kir. gazd. akadémiát végzett egyéneknek egy németországi kereskedelmi főiskolát elvégezni, ha magyarországi állásra pályázik?

2. Keresnek-e nálunk ily képesítéssel bíró egyéneket uradalmak vagy bankok részére?

3. Mely Németország legkiválóbb főiskolája, ahol gazdasági technológiát (pl. szeszgyártást) kizárólagosan lehetne hallgatni?

4. Milyen chance-ok nyílnak utóbbi esetben itten nálunk?

B. O.

Felelet a 335. sz. kérdésre. A felvetett kérdésekre a 3-ik kivételével nehéz határozottan fe-

A kontinens legmodrabb és legmunkaképesebb

CZEMENTCSERÉPGÉPEI,

sajtol s aczélfarmái, mindenféle csementáru készítésére.
Valódi csementfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK

műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.

Üzamban lévő telepek megtekinthetők az ország minden részében

lelni, ezért a kérdésekre a választ csak általánosságban és körülírva adhatom meg.

1. Magyar kir. gazd. akadémiát végzett egyének, ha gyakorlati gazdasági (gazdatiszti) állásra pályázik, kereskedelmi főiskolát végezni nem érdemes vagy legalább nem szükséges, mert a magyar gazdasági akadémiákon is tanítják a kereskedelmi ismereteket olyan mértékben, amely mértékben a legtöbb gazdasági pályán megkívánják. Gazdasági akadémiát végzett olyan egyének azonban, aki a mezőgazdasági kereskedelmi irányban kíván érvényesülni, érdemes lehet kereskedelmi főiskolát is végezni. Azonban ezidőszertint kevés oly alkalom nyílik, hol ezt a kettős szakképzettséget keresnék és különösebben méltányolnák. Ez azonban nem jelenti azt, hogy gazdasági akadémiái képzetségen felül kereskedelmi szakképzés hasznos ne lenne. Németországi kereskedelmi főiskola végzése hasonló magyarországi intézet fölött csak azt az előnyt nyújtja, hogy az illetőnek látóköre még inkább tágul, mintha tanulmányait itthon végzi.

2. Az előző pontban jelzett kettős képzést nálunk uradalmak kifejezetten nagyon ritkán keresik, bankok pedig a gazdasági végzettségre nem szoktak nagyobb súlyt helyezni, jóllehet földhitellel foglalkozó pénzintézetekben a gazdasági végzettséget egyes esetekben szívesen veszik.

Mint hogy újabb mezőgazdasági termények értékesítésére Magyarországon is léteznek nagyobb vállalatok és ezirányban még fejlődés várható, valószínű, hogy kettős képzésű egyéneknek ily vállalatoknál jövőjük lehet.

3. A német birodalom legkiválóbb felsőbb intézménye, ahol gazdasági technológiát kizárólagosan lehet tanulmányozni, a berlini „erjedési ipari szakintézet” (Institut für Gärungsgewerbe Berlin, See-Strasse 65.), amely külön söripari szakintézettel, keményítő-, szesz- és ecetgyárral áll kapcsolatban, valamint szomszédos vele a malomipari kísérleti állomás és cukoripari intézet. Ezen intézeteken a technológia minden ágában beható ismeretek szerzhetők.

Az erjedési ipari intézeten következő szaktanfolyamok tartatnak: 1. Erjedési ipari tanfolyam, tartama 2½ év, a sörerjedési ipari műszaki közegek kiképzésére olyanok részére, akik a sörgyártáson kívül szesz-, élesztő- és ecetgyártásban is teljes kiképzést kívánnak nyerni; a tanítás részben a mezőgazdasági főiskolán, részben az erjedési ipari intézeten történik. 2. A sörgyári mérnöki tanfolyam (rendes hallgatóknak) 2 év, melyek közül az első szakfolyamra, a második a mezőgazdasági főiskolán hallgatóknak tartatják. 3. Sörgyári üzemellenőrök (rendkívüli hallgatók) tanfolyama 1 év, melynek végeztével sikeres vizsga után a növények szintén kapnak végbizonysítványt, de már ezen év első fele (téli félév) is teljesen befejezett tanfolyam és sok esetben ezen is elégséges ismeretek szerzhetők. 4. Különleges tanfolyamok ecetgyártásra (10 nap), élesztőgyártásra (14 nap), burgonyaszeszgyártásra (4 hét), keményítő-, dextrin-gyártásra és burgonyaszárításra (6 nap). Mind-ezen tanfolyamokon kívül bő alkalom nyílik az intézeten laboratóriumban különleges tanulmányokra.

Gazdasági akadémiát végzett egyén bízhatólag 1½ év alatt a fobb tanfolyamokat mind elvégezheti.

A berlini erjedési ipari intézeten kívül megemlítendő a Münchentől ½ órányira eső weihenstephani gazdasági akadémia technológiai osztálya, ahol a söripari oktatás főleg gyakorlati irányban szintén kifogástalan, a szeszipari tanítás is (modern kísérleti szeszgyárral) a czélnak szintén megfelelő módon történik.

Megjegyzendő, hogy szeszgyártási különleges szakképzésre nálunk is léteznek rövidebb tanfolyamok és pedig Kassán az ottani gazdasági akadémia, Budapesten a „Magyar Szeszgyárosok Országos Egyesülete” szokott rendezni ilyen tanfolyamot. Ezek azonban természetesen ko-

rántsem érnek fel a fennebb megnevezett intézettel és annak tanítási eredményével.

4. Arra nézve, hogy az előző pontban jelzett képzettség mellett nálunk milyen chance-ok nyílnak, szintén nem lehet határozott választ adni, mert sörgyárak és szeszgyárak nálunk még ritkán keresnek tudományosan képzett szakembereket. Azonban éppen az erjedési iparok (sörgyártás, szeszgyártás) azok, ahol az exakt elméleti tudás mind nagyobb jelentőséget nyer, sőt nélkülözhetetlenné válik és kell, hogy nálunk is tért hódítson. Ezen iparok jelentősége is folyton fokozódik s mindinkább erősödik a kívánság, hogy belföldiek foglalják el ezt a teret is. Ennélfogva nem lehet kétség aziránt, hogy ilyen kettős szakképzettséget érvényesítésére nálunk is nyílik alkalom. Ez azonban inkább kedvező esélyektől függ, semhogy arra teljes valószínűséggel lehetne számítani. Az érvényesülés az ilyen kettős szakképzettségnél egyébként sokat függ az egyéniségtől és a hivatottságtól, amely kellő szakképzettséggel kiegészítve kivételes helyzeteket teremt meg.

Általában azt lehet mondani, hogy a gazdasági pályára bizonytalansága mellett olyannak, akiben nincs meg a teljes és kizárólagos vonzódás a gazdasági gyakorlati működésre, ellenben anyagi viszonyai megengedik, csak előnyös, ha a gazdasági akadémiái képzetségen felül még olyan rokonirányú tanulmányt végez, amely hosszabb időt nem igényel, különösen ha az illető személyes viszonyai folytán a kereskedelmi vagy ipari foglalkozásban némi betekintést nyerhetett. *Károly Rezső dr.*

Sertéslegelő. 336. kérdés. Most ősszel elvetett buza közé szeretnék jövő tavasszal sertéseim számára állandó legelőt létesíteni, minő fűmágyakat használjak? Megjegyzem, hogy a föld kötött erős talaj s a buza kitűnően sikerült eddig. *V. J.*

Felelet a 336. sz. kérdésre. Állandó sertéslegelő létesítéséről beszélni — mesterséges füvetés útján — legalább is bajos, mert a vetett legelőt, ha 1—2 évig kaszálónak használjuk is, hogy a fűvek megerősödhesse, a sertések a turítás folytán hamarosan tönkreteszik. Állandóbb haszonvételre ily eljárás mellett számítani nem igen lehet s így a tervbe vett begyepesítés minden esetben drága sertéslegelő lesz. Hiszen még a természetadta legelők osztályozásánál is azt mondjuk, hogy sertések részére a nedves, mocsaras jellegű területek megfelelőek; jelzett esetben azonban nem ilyen talajról lehet a szó, mert említés tételük arról, hogy a kérdéses földben a buza kitűnően sikerült eddig. Ilyen körülmények között a vetett sertéslegelőre is csak oly fűvek keveréke állítható össze, melyeknek magja hazai magkereskedőink útján beszerezhető. Így például a mogyorós bükköny (Lothyrus tuberosus), bár kitűnő sertéslegelőt adna, mellőzni kell, mert vétel útján nem szerzhető be.

A keverék összeállításánál súlyt helyeztem a nagyobb számú herefélésekre is, épp a sertések legeltetésére való tekintettel. Eszerint kat. holdanként elvetendő lenne: Dactylis glomerata 3·6 kg., Festuca pratensis 5·3 kg., Avena elatior 6·3 kg., Lolium perenne 5·4 kg., Agrostis stolonifera 4·4 kg., Poa pratensis 3·8 kg., Trifolium pratense 1·7 kg., Trifolium repens 0·5 kg., Trifolium hybridum 0·8 kg., Onobrychis sativa 3 kg., Lotus corniculatus 0·7 kg., Poterium sanguis orba 3·5 kg., összesen 38·8 kg. *K. K.*

Csöves tengeri apadási vesztesége. 337. kérdés. Mult év október hó 14-én csövesen bemázsált és f. évi június hó 19-én ugyancsak csövesen kimázsált, görében tartott tengerinek mennyit szabad beapadni? Nálunk ugyanis 17 % -ot apadt, amit főnököm tulsoknak tart. Megjegyzem, hogy a tengeri ősszel a lemázsláskor jó száraz volt. *F. Gy.*

Felelet a 337. sz. kérdésre. Csöves tengerinél az apadási veszteség a termelt fajta szerint különbözően alakul és feltételezve azt, hogy töréskor a tengeri érett s így száraz volt, különösen a csutka vastagsága és víztartalma szerint

tehet az apadási veszteség október közepétől június közepéig idevágó pontos kísérletek szerint 15—18 % -ot.

Hogy pedig ezen apadási veszteség pontosan megállapítható legyen, azt ajánljuk, hogy a göréba rakás alkalmával minden fajtából 50—50 kg. egy ritka fonatu zsákba téve a görében az illető tengeri felett elhelyeztessék. Ha aztán morzsoláskor ezeket a próbákat megmázsljuk, pontosan megkapjuk az apadási veszteséget. *Hensch Árpád.*

Létezik-e tavaszi csupasz buza? 338. kérdés. Deczemberben vettem a bécsi tőzsdén egy magkereskedőtől 100 mm. tavaszi buzát vetésre. A buzát minta szerint megkaptam, elvettem, most, hogy a buza kalászat hánnya, látom, hogy csupasz buza. Létezik-e ilyen minőségben tavaszi buza? Kötelek vagyok-e eltérni, hogy csupasz buza vagy esetleg járó buza, ha én tavaszi buzát vettem? Kérem esetleg értesíteni, hogy hogyan kell eljárnom a magkereskedővel szemben, tekintve, hogy ez tőzsdei üzlet? *Sch. R.*

Felelet a 338. sz. kérdésre. A tavaszi buza lehet épp úgy, mint az őszi buza, csupasz, jobban mondva tarbuza vagy szakálás buza. A szálkák hiánya tehát nem szolgáltat okot esetleges kárpótlás követelésére, ha csak a vétel alkalmával szakálás tavaszi buza ki nem kötetett. Hogy pedig az illető buza tavaszi vagy járó buza-e, azt csak természetesi kísérletek útján lehetne megállapítani, mert a tavaszi buza őszkor elvetve télen át kifagy, ellenben a járó buza ugy őszkor, mint tavaszkor vethető. Minthogy pedig ez a vétel tőzsdei üzlet volt, csak a tőzsdei bíróság lehet hivatala ezen ügyben ítéletet hozni. *Hensch Árpád.*

Tej zsirtartalmának emelése. 339. kérdés. Nagymennyiségű tejünk, amióta 3-szor fejtünk, nagyon gyöngye zsirtartalmu és pedig 3·1—3·2 zsirtartalom között ingadozik, holott ugyanazon tehénállományunk és tenyésztési módszerünk mellett tejünk zsirtartalma 4 % -ot felül mult. Megjegyezzük, hogy teheneink részben szimmenthaliak, részben szimmenthali keresztezésűek és következő takarmánydagolást használunk: 1000 kg. élősulyra 22·68 kg.-os átlagos fejési eredmény mellett: zabosbükköny virágjában 38 kg., jó luczernaszéna száraz 19 kg., napraforgó olajpogácsa (nyers protein 45·17 % , nyers zsír 20·12 %) 2·2 kg., szárított tengerimoslék (nyers protein 19 % , nyers zsír 14 %) 2·2 kg., tengeridara 1·1 kg., finom buzakorpa 1·1 kg., malátacsira (nyers protein 27·6 %) 1·1 kg.

Kérjük, sziveskedjenek velünk sürgősen közölni, milyen módon érhetnénk el, hogy tejünk magasabb zsirtartalmu legyen és e czélból takarmánydagolásunkat mily irányban változtassuk meg, hogy azzal magasabb zsirtartalmu tejet eredményezzünk és tejevönket kielégítsük? *H. B.-g.*

Felelet a 339. sz. kérdésre. A tej zsirtartalmát a takarmányváltoztatással nem fogják befolyásolhatni. Utalok e részben a Mezőgazdasági Szemle és a Milchwirtschaftliche Zentralblatt 1906. évfolyamaiban megjelent „A tej zsirtartalma és annak ingadozásáról” című közleményemre. A háromszori fejés ugyancsak nem oka annak, hogy a tej zsirtartalma ellen panasz merült fel, mivel amennyiben a fejés a tej zsirtartalmát befolyásolja, inkább ellenkező esetben tenné azt.

A tej zsirtartalmának csökkenése valószínűleg onnét származik, hogy nagyobb számu friss fejőstehen teje került most eladásra, mint korábban, amidőn a tej zsirtartalma sűrűbb volt. Amennyiben a tej zsirtartalmát növelni feltétlenül szükségünk lenne, ezt csak oly módon tehetük meg, hogy a friss fejőstehenek tejét nem keverik a többi tehének teje közé. Ha a baj állandósulna, nevezetesen, hogy folytonos panaszok merülnek fel a tej zsirtartalma alacsony volta miatt, ugy a tehénállomány tejének egyedenkénti vizsgálata válik szükségessé s azok az egyedek, amelyek esetleg feltűnően alacsony zsirtartalmu tejet szolgáltatnának, a tenyésztésből kiküszöbölendők lesznek. Erre azonban való-

Szintúleg nem lesz szükség, ha a friss fejőstehe-
nek tejét külön fogják esetleg alacsonyabb áron
értékesíteni.

Ujhelyi.

Aki a telek, azé a fa.

Fák és egyéb beültetett növények, mihelyt a
talajokban gyökeret vertek, az ingatlan alkati-
részeivé válnak s ily minőségükben a föld
tulajdonosának tulajdonába mennek át.

Ezt a régen ismert, de sokféleképpen félre-
magyarázott római jogi elvet a m. kir. belügy-
miniszternek A. vármegye közönségéhez inté-
zett 1907. évi 33749. számú rendelete a követ-
kező módon variálja:

Általános érvényű jogszabály az, hogy a fák
és egyéb beültetett növények, mihelyt a talaj-
ban gyökeret vertek, az ingatlan alkati-
részeivé válnak és ily minőségben a föld tulajdonosá-
nak tulajdonába mennek át, tekintet nélkül
arra, hogy az ültetéskor kinek a tulajdonában
voltak és hogy az ültető jó- vagy rosszhiszeműen
járt-e el. Mivel pedig az 1871. LIII. t. cz. 41.
§-ának 3. bekezdése értelmében a közlekedési
utak, utcák és közterek községi vagyont képez-
nek, az ily közterületre kiültetett fák tulajdon-
joga a fent megjelölt magánjogi szabály értel-
mében szintén a községé, minden tekintet
nélkül az ültető személyére.

Szilárd Ferencz dr.

A gazdák és a cukorrépa termesztés.

A „Köztelek” f. évi 37-dik számában Kövér
Péter ur avval végzi cikkét, hogy az OMGE.
egész tekintélyével kellene itt sikra szállani és
megálljt kiáltani azoknak, akik nem sajnálják
Magyarország gardaközönségét rabigába ker-
getni.

Hát uraim, ha ezt a külföld olvassa, szépen
nézünk ki és már ez egy alapon is, hogy rab-
igába kergetnek, ázsiai fajnak kvalifikálnak.

Dehogy kerget valaki rabigába, mink magunk
megyünk bele. És pedig azért, mert nem tudjuk
egymás baját, szét vagyunk forgácsolva, nem
vagyunk szervezve. Így mindegyik úgy segít a
maga baján, ahogyan tud. És mielőtt a termelő
a takarékpénztárból 8% kamattal pénzt
felvenne, inkább elfogadja a cukorgyártól kará-
csony körül kínált előleget 50-60 korona hold-
dankint és szerződik 2-3-5-10 hold cukor-
répára, ki milyen gazda a maga nagysága szer-
int. Így kap 120-180-300-600 korona ka-
matmentes előleget és kész a boldog ünnepek.
Hogy most már tavaszkor a vetés idején árpát,
zabot, zabosbüknyit, lencsét, burgonyát vet,
meg egy kis tengeri, bab és tök is kellene, a
cukorrépára a szükséges 2-3-5-10 hold
ritkán marad, hanem sokszor csak fele annak
és akkor avval biztatja magát, majd terem annyi,
ami az előleghez elég; arról már a cukorgyár
nem tehet.

Igy szállításkor nincs meg a kellő mennyiségű
cukorrépa és a szerződő marad hátralékban a
kapott előlegben és köteles vagy az előleget
visszafizetni most már kamattal, (ami csak
jogos követelés) vagy a következő évben tovább
termeszteni, persze előleg nélkül, hogy a maradt
hátralék bejöjjön, esetleg valami előleget még
hozzávesz és kap is, ha az illető gazdánál a
kellő biztosíték megvan, abban a reményben,
hogy majd több cukorrépat vet. De tavaszkor
megint csak úgy van, mint mult évben volt.

Hogy most már a cukorgyár az ilyen álla-
potot kihasználja a maga számára, az csak
természetes és már az üzletben fekszik. Ezen
az OMGE. se segíthet és hiába kiáltaná, hogy
megállj, itt a pénz beszél.

Ne okozunk hát senkit, csak magunkat, hogy
oly gyávák vagyunk és nem tudunk szervez-
kedni. Ezt nem most, hanem már 43-ban kellett
volna kezdeni.

Mig a gazdák be nem látják, hogy az eke-
szarvához is a fiut az iskolában kell nevelni és
iskolák végzése után is lehet belőle szántó-vető
ember és nemcsak hivatalnok, pap vagy tanító,

addig kár minden szóért. Így, ha az iskolázott
gazdákból majd kikerülnek a kabátos gazdák,
akkor aztán lehet saját erőnkől a szervezke-
désből valami. És akkor nem fog a cukorgyár
parancsolni, de mig az nincs, hasztalan az
egész.

Tömörültek az idén egyes birtokosok, bérlők,
gazdák egyaránt, hogy nem fognak cukorrépat
vetni 2:20 koronán alul. Nem is vetettek, de
nem is vetnek, nem szorult rájuk a gyár, ilyesmii
elvész a nagy általánosságban. Jó volna, ha
egy ilyen karteles gazdátárs nyilatkozna, hogy
mit értek el eddig.

Van ugyan szövetekezeti cukorgyár, de ez
még kevesebbet fizet, mint a részvénytársasági
és ennek folytán visszamentek ezek is az árral
a későbbi szerződéseknél.

Ma tehát minden lamentáció hiabavaló.
Szervezve nem vagyunk, olesó hitelünk nincs,
tehát mindenki úgy védi érdekeit, ahogy tudja.

Kivánatos lenne, hogy az új választási tör-
vény alapján összekerülő képviselők istápolják
erősebben az agrár érdekeket főképp azáltal,
hogy ne csak a szeszfőzdeket, de a cukor-
gyárakat is juttassák vissza a gazdáknak. Hogy
ez elérhető legyen, nemcsak olesó hitelre van
a gazdának szüksége, de személyi, gyorsan le-
bonyolítható hitelre is. Szervezni kell a szövet-
kezeteket minden községben, még pedig könnyen
hozzáférhető alakban. Emelni kell a holddankénti
átlagtermést minden rendelkezésünkre álló esz-
közzel; azáltal is, hogy munkásainkat a terme-
lési haszon részesévé tesszük.

A répaszeletet a nagy árkövetelés mellett nem
kell megvenni, hanem ennél olesóbb takarmány-
félét. Maradjon a szelet a gyárnak, úgy majd
a gyár fog kínálni, mint is már kínált és aztán
mindjárt olesóbb lesz.

Bizonyos rendszert kell megállapítani a má-
zsalást és beváltást illetőleg, mert e műveletek
képezik a cukorrépa termesztés legkritikusabb
ténykedését.

Kunits Pál.

Erdőtisztek felmondási ideje.

A magánalkalmazásban lévő erdőtisztek szol-
gálati viszonyait törvény még mindig nem szabá-
lyozza. Vannak szerzők, köztük Ladányi Béla
dr. a gazdatiszti törvénynek első kommentátora,
akik abban a véleményben vannak, hogy 1900.
évi XXVII. t. cz. hatálya a magánalkalmazásban
lévő erdőtisztekre is kiterjed. Magának a tör-
vénynek rendelkezései azonban oly szorosan a
mezőgazdaságnál alkalmazott tisztekre vonat-
koznak, hogy itt legfőképp analogiáról lehet szó,
vagyis arról, hogy a bíróságok joghasonlatosság
alapján az 1900. évi XXVII. t. cz.-nek rendelke-
zéseit a magánalkalmazásban lévő erdőtisztekre
is kiterjeszsek. Ugyanily módon nyerhetnek
alkalmazást ennek a törvénynek rendelkezései a
kerítészet és ménesbeli tisztekre is, akikről
a törvény külön sehol meg nem emlékezik.

Egy erdőtisztnak a szolgálatadót ellen folyta-
tott peréből kifolyólag újabban a kir. Kuria két
elvi kijelentést tett. Az egyik szerint az okleveles
erdész felmondási ideje egy év. Ez teljesen
analog a gazdatiszti törvénynek megfelelő ren-
delkezésével. A másik elvi kijelentés szerint a
formaszerinti felmondást az erdészszel szemben
pótolja az, ha a munkaadó felismerhetően kife-
jezést ad abbéli elhatározásának, hogy alkalmaz-
tóját elbocsátja. (Kuria 1907 november 20.
8161/906. sz. a. II. pt.) Ez a kijelentés már
merek ellentétben áll a gazdatiszti törvényvel,
amely szerint a felmondás csak írásban törté-
hetik. Nem is idézi a Kuria sehol a gazdatiszti
törvényt s csak egyszerűen annyit mond, hogy
felperesnek okleveles minőségéhez képest a fel-
mondási időt egy évben kellett elfogadni. Lénye-
gében ez az indokolás így szól:

Nem vitás, hogy alperes saját házilag kezelt
erdejében felperest kezelő erdésznek az összes
jarulékokkal együtt évi 1840 K. értéket kitevő
évi fizetés mellett, de az idő meghatározása
nélkül állandóan alkalmazta; hogy alperes a
felperest 1899. decz. október végéig bezárólag

fizetésére nézve kielégítette; hogy ezen időtől
kezdve felperes az alperes részére szolgálatot
nem teljesített s hogy ezen időtől kezdve al-
peres erdeje állami kezelés alá vétetett.

E tényállás mellett alperes tetszéséhez képest
felperest megfelelő felmondás mellett bármikor
elbocsáthatta, amely esetben alperesnek csak
az állott köteletségében, hogy a megfelelő fel-
mondási időre felperesnek a szolgálati fizetését
kiszolgáltassa. Felperes okleveles erdésznek
tekintendő és így felperesre nézve a megfelelő
felmondási időt 1 évben kellett elfogadni.

Alperest a felsőbbség bírság terhével arra
utasította, hogy kötelezettségének más szak-
képzett erdőtisztnak alkalmazásával 1899 május
15-ig tegyen eleget, ez utóbbi időt megelőzően
alperes az illető határozatot felperessel kézbe-
sítő vévény mellett közölte és felperes állá-
sának más erdészszel való betöltése iránt az
eljárást folyamatba tette; ezzel tehát alperes
már akkor a felperes előtt is felismerhetően
kifejezést adott abbéli akarathatározásának,
hogy felperest elbocsátja.

Ilyen körülmények közt felperesnek csak
ahhoz volt jogos igénye, hogy 1889 májustól
1890 áprilisig terjedő 1 évi felmondási időre
alperestől szolgálati fizetésének kiszolgáltatását
követelje.

Szilárd Ferencz dr.

36.5 millió métermázsza buzatermés.

(A földművelésügyi miniszterium júliusi termésbecslése.)

A földművelésügyi miniszterium hivatalos
termésbecslése július negyedikén került nyilván-
osságra és — sajnos — ez újabb termés-
becslés arról számol be, hogy a mezőgazdaság
helyzete június közepe óta egyáltalán nem
javult. A miniszterium ezen hivatalos termés-
becslésével egyszersmind megerősítést nyer a
„Köztelek” 51-iki számában, az OMGE. gabona-
hírszolgálati irodájához beérkezett tudósítások
nyomán készült jelentés, amelyet a hivatalos
termésbecslés teljes egészében fed. A június
hóban is uralkodott rendellenes időjárás nem
maradhatott hatástalanul a kalászosok fejlő-
désére, többé-kevésbé az ország minden részén
megrontotta a terméskilátásokat. A vetések
egyenlőtlenül fejlődtek, ugyanígy, hogy sok
helyen a tulsulyban levő korán éret, silányabb
termés miatt a még fejlődésben levő és jobb-
nak ígérkező termést is le kellett aratni. A
koránérés leginkább a lazább talajok termését
sujtotta, míg a kötöttebb talajokon nem
volt annyira tapasztalható. Javulás a június
15-iki termésbecslés óta leginkább a Tisza-
Maros szögén történt, ahol Temes és Torontál
vármegyékben, a Bánságban annyira feljavult
a helyzet, hogy a mult esztendei buzatermést,
amely igaz, hogy az ország legsilányabb ter-
méseredménye volt, három és fél millió méter-
mázsával fogja tulszárnyalni. Az ország egyéb
részein is volt javulás tapasztalható, de mindezt
a tulsulyban levő rosszabbodott terméskilátás
annyira ellensúlyozza, hogy végeredményben
nem hogy nem javult a mezőgazdaság helyzete
június közepe óta, hanem tetemesen rosszab-
bodott is, amint ez a következő összehason-
lításból kitűnik:

	jun. 15. termés- becslés	jul. 1. termés- becslés	1907. évi termés
ezer métermázsában			
Buza	36,984	36,407	32,796
Rozs	12,019	11,639	10,893
Árpa	12,513	11,883	13,733
Zab	11,023	9,942	11,537

Eltekintve a termés csökkenését előidéző idő-
járási viszonyoktól, amelyekről a gazdaközönséget
már előzőleg bőven tájékoztattuk, bennünket
inkább az érdekelhet, miként alakul ki az idei
termés aránya a mult évi és az 1900-1904.
évi 5 évi átlagterméssel szemben. A mostani
becslés, amidőn az aratás már mindenfelé javá-
ban foly, elég alkalmas a számszerű össze-
hasonlításra is, amelyet az alábbi kimutatásban
tüntetünk fel:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Összesen
	millió métermázsa				
Öt évi termésátlag 1900-tól	40.6	12.4	12.4	11.0	76.4
1904-ig	40.6	12.4	12.4	11.0	76.4
Termés 1907-ben	32.8	10.7	13.7	11.5	68.7
Százalékokban	81%	86%	110%	105%	90%
Termésbecslés 1908 július 1-én	36.4	11.7	11.9	9.9	69.9
Százalékokban	90%	94%	96%	90%	91.5%
Termésátlag 1908-ban a július 1-i becslés szerint	6.04	6.03	6.25	5.33	—

Az idei termés tehát a mostani becslés szerint jóval mögötte marad az 1900—1904. öt évi átlagnak, míg a tavalyi rossz természettel szemben kenyérgabonából körülbelül 4—6 millió métermázssal több termés várható ugyan, de viszont a tavaszi gabonából 3.4 millió mm.-val kevesebb, úgy hogy összes remélhető gabonaterméstőlünk az idén 1.2 millió mm. = 1.5%.

A buza terméshozamát, amint a miniszteri jelentés mondja, sok helyen igen megrontotta az ősöz, amely különösen az Alföldön okozott nagyobb károkat. Bár mennyiségileg csökkent a buza terméshozama, (országos átlagban 6.04 q. várható csupán) minőség tekintetében különösen a Bánságban igen sok kifogástalan, sőt amint a hivatalos jelentés mondja, „nem remélt aczélos szép piros buza” került kasza alá.

A rozs-termés tetemes csökkenését az okozta, hogy a kalászosok sok helyen hibásak és üresek voltak, továbbá a szemképződés sem volt tökéletes. A már learatott területeken nem várt csekély számú keresztet adott a vetés, úgy hogy a rozs nemcsak minőség, hanem mennyiség tekintetében is a legnagyobb visszaesést mutatja június közepe óta az összes gabonaféléseké között. Kat. holdanként várható termés 6.03 q.

Az árpa terméseredménye valószínűleg szintén nem fog megfelelni a várakozásnak, mint a buza és rozs, ez a kalászos is rosszabbodott a legutóbbi termésbecslés óta. Igen sok a ritka, gazos és alacsony vetés, bár ahol az eredmények kielégítőek, ott a minőség is kifogástalan és a tartós szárazság folytán igen szép fehér, sörgyártáshoz keresett árpank is lesz. Holdanként várható országos átlagtermés kat. holdanként 6.25 q.

A zab nagyarányú visszaesését leginkább az aszály idézte elő, amennyiben a vetések nem tudtak kifejlődni és sok helyen a zab feje törpe maradt. Olyan vetés is volt, amely fejét ki sem hányta és így takarmánynak kellett lekaszálni, amit több helyen a még zöld, de elég jó zabvetésel is megtették, tekintettel az előrelátható takarmányszükségre. Országos átlagtermés várható zabból 5.33 q.

A négy főbb kalászosról ezeket mondja a hivatalos termésbecslés és nem éppen biztatónak festi a végleges terméseredményt sem. A többi vetemény a kalászosok mostoha sorsában nem osztottott annyira. A *tengeri* a száraz időjárást elég jól viselte, nagyobbbrészt szép, üde zöld színű, ahol esőt is kapott, ott erőteljes fejlődésnek indult és czimerét is kihányta. Ahol azonban eső nem érte a tengerivetést, ott a fejlődés fennakadt. A *burgonya*, különösen a késői fajta elég jól fejlődik. A koraiakon nyomot hagyott a száraz időjárás, amennyiben a száruk fonyadni kezd és a gumók sem fejlődtek kellő számmal. A repeze termése általában kismérvű egyrészt az őszi kisebb vetések, másrészt a tavaszi csapadékhiány miatt. A *czukor- és takarmányrépa* fejlődésében megakadt, bár eddig még eléggé tűrték a szárazságot. Ha azonban rövid időn belül nem kapnak csapadékot, a termés nem lesz kielégítő. A *mesterséges takarmányfélék* általában csekély mennyiséget adtak, a luczerna és lóhere második kaszálás alá alig fejlődik. A lekaszált takarmány minősége azonban a betakarításkor uralkodó kedvező időjárás folytán kitűnő. A *széna* csekély mennyiség mellett szintén kitűnő minőségű. A *legelőkn* a fű növése többnyire elapadt és az ország igen kevés vidékén képes a jószágnak némi tápot adni,

ugy, hogy korán kell majd az idén mesterséges takarmányra fogni a jószágot. A *szőlők* fejlődése kielégítő, a szárazság eddig még hátrányosan nem befolyásolta azt.

A miniszterium termésbecslése eléggé sötét képben tárja elénk a mezőgazdaság helyzetét. Gabonatermésünk kedvezőtlen eredményét — habár a próbacséplések valami csekély javulást hozhatnak is — csak súlyosítja az a körülmény, hogy a mult esztendei termés sem volt kielégítő. A gazdák a mult esztendőben sem élvezhették munkájuk gyümölcsét oly mértékben, mint más rendes esztendőkhöz és a miniszteri termésbecslés szerint ez évben is szomorú idők köszöntenek be mezőgazdaságunkra, se kielégítő gabonatermésünk, se elegendő takarmányunk nem lesz, mindez pedig csak mezőgazdaságunk anyagi kárát mozdítja elő, mert a magasabb gabonárákban sem fogja számítást gazdaközönségünk megtalálni, mivel a takarmányhiány következtében tetemesen csökkenő állatárak nagyon is ellensúlyozzák azt a kis hasznot, amelyet a szükségképpen bekövetkező magasabb gabonárák nyújtanak fognak.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE közleményei	Oldal
A törzserform a főrendiházban	1479
A mezőgazdasági kamarák és a sujtó	1483
Akié a felek, azé a fa	1483
A gazdák és a czukorrépa-termesztés	1483
Erdősítések felmondási ideje	1488
385 millió métermázsa buza-termés	1488
Gazdatársadalmi mozgalmak	1484
Irodalom	1485
Levélsekrony	1486
Vegyések	1489
A „Köztelek” tartalomjegyzéke. — Felhívás egy éves kertészeti gyakorlat megszerzéséhez. — Románország a bérlőtrösztök ellen. — Az oroszországi kereskedelmi és ipari egyesülés III. birodalmi kongresszusa. — A baranyamegyei tejszövetkezetek szövetsége. — Uj kenderáztató központok. — A Liebig-alapítvány idei kitüntettjei	1490
Kereskedelem, tőzsde	1490

A „Köztelek” tartalomjegyzéke. Mai lap számunkhoz mellékelve küldjük szét a „Köztelek” 1908. évi első félévről összeállított tartalomjegyzéket, mely a közlemények különböző csoportosítása által könnyen feltalálhatóvá teszi lapunk első félévi tartalmát.

Felhívás egy éves kertészeti gyakorlat megszerzéséhez. A *Budapesti M. Kir. Kertészeti Tanintézet* (I. Ménesi-ut 45. sz.) kertész-képző hároméves tanfolyamára való felvételhez megkívánt egyévi kertészeti gyakorlat megszerzését érdekében a Tanintézet szervezeti szabályzata értelmében az igazgatóság az érdekelteknek ez uton is tudomására hozza, hogy azok, akik a Budapesti M. Kir. Kertészeti Tanintézet felsőbb tanfolyamára felvételnél óhajtanak, a középiskola hat osztályának sikeres vagy a polgári iskola hat osztályának jeles eredménynyel való elvégzése után egy évet kertészeti gyakorlatban tölteni kötelesek. A gyakorlat megkezdése — jóváhagyás és nyilvántartás czéljából — a Tanintézet igazgatósága által s az illető főkertész, valamint a helyi hatóság igazolásával haladéktalanul, de legkésőbb augusztus 1-ig bejelentendő a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter urnál. — *Pályázati hirdetés a Budapesti M. Kir. Kertészeti Tanintézetbe való felvételre.* A Budapesti M. Kir. Kertészeti Tanintézet okleveles kertész-képző hároméves tanfolyamán 10 bentlakó rendes tanuló és korlátolt számú künnlakó rendes tanuló felvételére pályázatot hirdet. Részletes felvilágosítást ad a M. Kir. Kertészeti Tanintézet igazgatósága (Budapest, I. Ménesi-ut 45. sz.).

Románország a bérlőtrösztök ellen. Mostanában lépett életbe a bérlőtrösztök visszaélései ellen irányuló törvény Románországban, amelyet a román parlament a földhasznóbérlők körül jelentkező súlyos bajok orvoslására alkotott. Románországban ugyanis a nagyobb birtokoknak több mint fele bérből van adva s ez óriási földterületek tulajdonosai vagy külföldön költik el járadékukat vagy a román városokban működnek politikai, esetleg hivatali pályán, misem törődve a mezőgazdasággal. A földbirtokoknak hasznóbérbeadása többnyire nemcsak kényelmesebb, hanem jövedelmezőbb is a tulajdonosokra a saját kezelésnél, minthogy a valóságos rablógazdálkodást folytató hasznóbérlők aránylag igen magas hasznóbért fizethetnek. A jó termő vidékeken, kivált a Moldva mentén egyes (többnyire zsidó) családok hosszulejárata bérlési szerződések útján mérhetetlen uradalmakat béreltek össze maguknak és a földek kizsárolása mellett az illető vidék parasztságát is teljesen kiuzsorázták. E visszaélések idézték fel a mult évi veszedelmes jellegű parasztlázadást s ezek indították a parlamentet is a bérlőtrösztök törvényes megrendszabályozására. Az új törvény szerint egyesek sem közvetlenül, sem közvetve nem bérelhetnek többet két földbirtoknál s ezek ösztérülete is legfeljebb 4000 hektár lehet. A jelenleg fennálló és a feltételeknek meg nem felelő hasznóbérlési szerződések 1910. április 1-ig felbontandók, a tulajdonosok azonban a hasznóbérlőket esetleges beruházásukért kárpótolni kötelesek. Az új törvény rendelkezéseinek megszegése szigorú pénzbüntetéssel és szabadságvesztéssel büntetettetik. Az új törvény nemcsak a mai alakjában Románországra nézve súlyos gazdasági és társadalmi bajt jelentő, túltengő hasznóbérlési rendszer ellen irányul, hanem egyúttal a kis- és középbirtok megerősítésére, fejlesztésére is törekszik, amennyiben a törvény úján létesített mezőgazdasági pártárak (caisses rurales) segítségével módot ad a parasztságnak arra, hogy méltányos törlesztési feltételek mellett, ocsó örökaron, tulajdonul megszerezhesse az eladásra kerülő nagybirtokokat, amelyek állami ellenőrzés alatt parcellázhatnának.

Az oroszországi kereskedelmi és ipari egyesülés III. birodalmi kongresszusa. Nemrégiben folyt le Péterváron az orosz birodalmi kereskedelmi és ipari egyesülés III. kongresszusa, amelyen igen figyelemreméltó és — a helyzet tekintve — valóban csodálatos módon tárgyilagos felszólalások hangzottak el. Az egész vitából az a felfogás domborodott ki, hogy első dolog a mezőgazdasági népesség helyzetének megjavítása s míg ez gyökeres eszközökkel meg nem történik, mindaddig semmiféle, a kereskedelem és ipar javára szóló intézkedésnek nem lesz foganatja és eredménye. Eppen ezért a mezőgazdaságot tekintik annak az egyedüli alapnak, amelyen egészséges ipar felvirágozhat. Hangsúlyozza a határozat, amelyet — jól megjegyzendő — nem „elfogult agráriusok”, hanem az orosz birodalom kereskedőinek és iparosainak hivatott képviselői hoztak, hogy a helyes kormánypolitikának elsősorban a mezőgazdasági népesség sorsának javítására és így a belföldi piac vásárlótevésségének fokozására kell irányulnia a kisemberek hitelének szervezése és a szövetkezetek fejlesztése útján. Végül nagy nyomatékkal mutat rá a kongresszus határozata arra a szoros összefüggésre, amely a mezőgazdasági, valamint az ipar és kereskedelem érdekei között fennáll s amely a legutóbbi kedvezőtlen konjunkturák nyomása alatt végre arra a helyes belátásra vezette az orosz ipar és kereskedelem vezető tényezőit, hogy az ipari érdekeket mesterségesen ápoló s amellyel a mezőgazdaságot elhanyagoló rendszer nem lehet huzamos időn át életképes, hanem szükségképpen kárára válik idővel az egész ország közgazdasági fejlődésének. Nem mint valami ujszerű felfedezést, hanem csupán mint éppen arról az oldalról ritkán elismert igazságot iktatjuk ide az orosz iparosok és kereskedők kon-

gresszusának határozatából e szavakat: „Csak akkor tekinthetjük egészségeseknek az orosz birodalom gazdasági viszonyait, ha majd az orosz parasztnak módjában lesz a maga művelte földön természetesen saját gabonájából jólakni.“ Valóban örvendetes, hogy ez a felfogás, ez a helyes belátás végre urrá lesz oly körökön is, amelyek eddig a mezőgazdasági érdekeknek általános közgazdasági jelentősége iránt vajmi kevés érzéket tanúsítottak.

A baranyamegyei tejszövetkezetek szövetsége most tartotta Pécsen évi közgyűlését Balogh József elnöklété alatt. Somsich Béla igazgató terjesztette elő az évi jelentést. A múlt évben 92 falusi tejszövetkezet működött a vármegyékben. Az összes tejszövetkezeteknek 9338 tagja volt 146,662 üzletrészesel. Tejet szállítottak a tagok 13.196,030 litert és készítettek 503,462 kiló vajot. Az értékesített tejtermékek közel egymillió és ötszáz ezer korona hasznot hajtottak a tagoknak. A jelentés hangsúlyozza, hogy a tejnek nyers állapotban való értékesítésére kell törekedni, mert ez a legjövendősebb; fel kell hagyni a túrókészítéssel mindaddig, amíg a szövetség 40,000 kor. költséggel

szövetkezeti központi feldolgozó telepet nem létesít. De míg ez nem létesül, a szövetségnek arra kell törekednie, hogy a helyzetüknek fogva egy csoportba sorozható 5-10 kisebb tejszövetkezet termékeit kollektív szerződés alapján egy és ugyanazon vajkereskedőnél értékesítse.

Uj kenderáztató központok. Arad, Bihar, Szabolcs, Temes és Zemplén megyékben azokon a vidékeken, ahol a kendertermesztés a talaj és egyéb viszonyok következtében különösen indokolt, széleskörű akció indult meg mesterséges kenderáztató központok létesítésére, a kendertermesztés nagyobbarányú fölkarolására. A négy vármegye érdekeltjei tanácskozásokat tartottak s ezeknek eredménye, hogy Arad megyében 13, Biharban 21, Szabolcsban 9, Temesben 14, Zemplénben 12 hely jelöltetett ki, ahol a kendertermesztő vidék részére mesterséges kenderáztatók létesülnek. E községeket a mesterséges kenderáztatók létesítésénél államségélyben részesítik. A tervek szerint már a jövő évben a kenderáztatók létesülnek is.

A Liebig-alapítvány idej kitüntettjei. A Liebig Justus emlékére létesített alapítványnak a müncheni bajor kir. tudományos akadémia

kebeléből választott kezelősége a folyó évben a mezőgazdaság körül szerzett tudományos érdemek jutalmazására alapított Liebig-aranyérmeket a következő tudósoknak ítélte oda: König József dr.-nak, a müncheni egyetem tanárának, Kraus Károly dr.-nak, a müncheni műegyetem tanárának és Rubner Miksa dr.-nak, a berlini egyetem orvostani tanárának és a berlini közegészségügyi intézet vezetőjének. Mindhárom férfi kiváló munkásságot fejt ki már évek óta a tudományos kutatás terén. Így König dr. kiváltképpen tápszervizsgálattal és vizsgálatokkal foglalkozik és sok jelentős munkával gazdagította a mezőgazdasági vegytani tudományt, Kraus dr.-nak széleskörű tudományos munkálkodásából kiemelkednek nagyrészt kutatásai a kultúrnövények létfeltételeiről, Rubner dr. pedig az állatok anyagcseréjéről és táplálkozásáról irt alapvető műveivel szerzett érdemét e szép kitüntetésre, amely a mezőgazdasági tudomány fejlesztése körül kifejtett önzetlen munkásságnak egyik legértékesebb jutalma.

Nemzetközi gabonapiacz 1908 julius 4-től 1908 julius 8-ig.

Kelet		Budapest	Liverpool	Wien	Praha	Mannheim	Paris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Paris	Chicago
		Effektiv árak											Határidős árak				
Buza	7	24.90	—	26.70	24.80	26.02	21.18	18.40	16.28	16.61	20.42	Julius	—	18.84	25.26	20.14 ^{1a}	16.28
	3	24.70	—	26.50	24.80	25.96	20.58	18.02	15.98	16.61	20.42	Aug.	22.24 ²	18.84 ¹	23.24 ¹	21.04	16.44 ¹
Rozs	7	19.36	—	20.80	20.60	23.01	15.32	—	—	—	16.30	Julius	—	—	23.50	16.04 ^{1a}	—
	3	19.60	—	20.80	20.60	23.01	15.56	—	—	—	16.30	Aug.	18.42 ²	—	21.28 ¹	15.42	—
Zab	7	17.20	—	18.20	15.60	21.24	—	—	—	—	—	Julius	—	—	18.86	—	—
	3	16.80	—	18.20	15.60	21.24	—	—	—	—	—	Aug.	17.2 ²	—	19.26 ¹	—	—
Tengeri	7	14.50	—	15.50	16.80	18.58	—	16.08	14.66	11.25	—	Julius	14.24	14.13	17.40	—	14.66
	3	14.40	—	15.20	16.80	18.40	—	15.80	14.2	11.25	—	Aug.	14.42 ²	13.80 ¹	17.81 ¹	—	—
Arpa	7	14.60	—	—	—	25.27	—	—	—	—	—	Julius	14.23	14.19	17.32	—	14.2
	3	14.60	—	—	—	25.27	—	—	—	—	—	Aug.	14.44	13.86 ¹	—	—	—

Jegyzet: ¹) szept. ^{1a}) szept.—okt.—decz. ²) október.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A lefolyt üzleti hétnek a legfontosabb része a földmívelésügyi miniszteriumnak folyó hó 4-én kiadott hivatalos jelentése, mely szerint konstatació, hogy a termés országos átlagban számítva a közepesen alulnak minősíthető. A vetésjelentés július hó 1-ől kelt és ezáltal hanyatlásról ad számot, ami a száraz meleg időjárás rovására irandó és az egész országra kiterjedőleg megrontotta a terméskilátásokat. Igaz ugyan, hogy az országzerte eleinte kielégítőnek ígérkező kalász- és szemképződés jobb reményekre jogosított; he is következett volna a jobb magtermés, hogyha a rekkenő júniusi hőség és szárazság sok helyen idő előtt a korai vetést meg nem érleli, illetőleg részben kényszerítés által nem siettetni különösen a kötöttebb és szikes talajok terményének learatását. Az összes szalmás gabona keresztes és csomóságra a remélnél jóval kevesebb. Legjobban sikerült a buza és rozs, de mivel az eredmény kat. holdankint állandóan csak a 6 q körül ingadozik, országos átlagban számítva, közepesen alulnak mondható.

Az arpa és a zab a szerény várakozáson alul is jóval gyengébben sikerült. Kat. holdankint árpából körülbelül 0¹/₄ q., zabból körülbelül 5.43 q. remélhető. A jelentés végül felelteti, hogy a közzétett eredmény véglegesnek nem tekinthető, mert sajnos a vidékről a próbacséplések eredményét nem közzélték, így tehát csak a következő jelentésből lehet majd alapos tájékozást szerezni.

A tengerentúli államokban a helyzet kedvezőbb, mint nálunk. Kanadából mint eddig, ma is jó hírek halhatók. Argentínában a buzavetések az eddigi kedvező időjárási viszonyok mellett történtek meg. A Laplata államok eddig a tavalyi 2.315,000 tonna buza ellenében 2.916,000 tonna búzát exportáltak, tehát körülbelül 600,000 tonnával emelkedett tavaly óta a buzakivitelük. Ausztráliából a kábelátvirok jótékony eszéseket jelentenek, melyeknek következtében az ez évi aratás előfeltételei kedvezőnek mutatkoznak. Az Oroszországból érkező aratási jelentések tarka összevisszaságából egy egységes képet nyernünk alig lehetséges. Általánoságban úgy tűnik fel, mintha a nyári vetések, tehát arpa, zab és nyári buza kielégítő hozamot nyújtanának, míg a téli buzavetések igen különböző, a roszvetések csak mérsékelt eredményeket ígérnek. Oroszország északi vidékein a vetések előnyösebbeknek mutatkoznak, mint az ország egyéb vidékein.

A buzakészletek ebben az országban csak igen csekélyek lehetnek, miután az ottani malmok igen magas, a világpiacz paritását jelentékenyen túlhaladó árakat nyújtanak, úgy, hogy az orosz buza vásárlását a külföldi államok részére mindinkább nehezebbé teszik.

Romániából sem hallunk egységes híreket. Amint látszik, ott is a nyári vetések és a legelők többlet szentvedtek a kedvezőtlen időjárás lehatása alatt, mint a téli vetések, melyeknek ez az időjárás inkább hasznos, mint értamas volt. Igen nagy reményeket fűznek különben eddig a kukoricavetéssel bez. Itália északi részéből továbbra is kielégítő jelentések érkeznek, míg ellenben a délvidek terméskilátásait kevésbé becslük és az ország középső részén pedig nem éppen jók.

A budapesti piacon az elmúlt héten igen lényeges árváltozások voltak. A hét elején beérkezett javult je-

lentések hatása alatt az árak csökkentek, később azonban ismét emelkedtek. Ausztriában a terméskilátások elég jók, mindazonáltal csapadéka szükség volna, mert különben a termés esélyei csökkenni fognak. Készbuában a kínálat kezdetben mérsékelt volt és a malmok későbbi szállításra vonatkozó ajánlatokat csak ocsóbb áron voltak hajlandók vásárolni. Az árak a hét elején emelkedtek, a hét vége felé pedig csökkentek.

Rozsban mindinkább sürűbbek az ajánlatok új árban is és ez okból az irányzat ó-árban lanyhább volt.

Az egyes gabonaneműkről és azok árban végbe mert változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napjelentés a gabonatózsdéről. 1908 julius 7.

Hétvenezer métermázsza búzát vásároltak a budapesti malmok a mai tőzsdén. A forgalom nagyobb része új árura és pedig július és augusztusban való szállításra vonatkozott. 23.56—23.60 K. árban adatott el bánáti 78 kg. súlyu minta bemutatás nélkül Budapestre 3 óra érte.

Roze iránt fokozódott érdeklődés mutatkozik, azonnali szállításra 19.20 K., júliusra 18.80 K. a jegyzett napiérték.

Árpából ó-áru kis tételekben ment át kobányai hízalási czélokra 15 K. mellett, sőt a külföld is vásárolt távolabbi tiszavidéki államokon 14—14.20 K-ért. Az új arpa kivétel nélkül szép fehér színt és felt minőségeket mutat.

Tengeri élénk és árai emelkedők. Budapestén 14.50 K-t engedélyeznek hajóúruért, Tiszavidéken csekély a kínálat.

Zab változatlanul szilárd és 16.70—17 K-át fizetnek ab Budapest raktárak.

LYAM.

folyó évben tudományos Liebig-arany-ítélte oda: ri egyetem müncheni ksa dr.-nak, arának és a vezetőjének. agot fejt ki as terén. Igylattal és viz-ős munkával gytani tudományos értékű kutat- l, Rubner dr. s táplálkozást érdemet e adasági tudotlen munkás-

Eladott: Buza. Tiszavidéki: 220 mm 80 k. 25 K. 50 f., 450 mm. 80 k. 23 K. 60 f., 1000 mm. 78 k. 23 K. 70 f., 500 mm. 78 k. 23 K. 20 f., 12,000 mmf. 70 k. 23 K. 60 f., 500 mm. 78 k. 24 K. — f., 500 mm. 77 k. 24 K. 90 f., 500 mm. 76-5 k. 24 K. 90 f., 2000 mm. 76-5 k. 25 K. 10 f., 900 mm. 76-4 k. 25 K. — f., 3000 mm. 76 k. 24 K. 70 f., 110 mm. 76-5 k. 24 K. 10 f., 200 mm. 75 k. 24 K. 10 f., 300 mm. 76 k. 25 K. — f., 110 mm. 75-5 k. 24 K. 90 f., 200 mm. 75 k. 24 K. 10 f., 300 mm. 73 k. 24 K. 30 f. Pestvidéki: 300 mm. 78 k. 23 K. 70 f., 250 mm. 69 k. 20 K. — f. Bányási: 2000 mm. 78 k. 23 K. 70 f., 4280 mm. 73 k. 24 K. 10 f., 1000 mm. 73 k. 23 K. 95 f. Raktárból: 800 mm. 78 k. 24 K. 30 f., 400 mm. 78 k. 24 K. 20 f., 600 mm. 78 k. 24 K. 20 f., 400 mm. 78 k. 24 K. 20 f., 615 mm. 78 k. 24 K. 20 f., 3700 mm. 77 k. 24 K. 20 f., 160 mm. 77-4 k. 24 K. 30 f., 3700 mm. 76-7 k. 24 K. 20 f., 1000 mm. 76-5 k. 24 K. 15 f., 2000 mm., 76-3 k. 24 K. 15 f., 300 mm. 73 k. 22 K. — f. Tiszavidéki: 300 mm. 77 k. 24 K. 60 f. Ujross: 500 mm. 19 K. 50 f. 100 mm. 19 K. 05 f., 150 mm. 18 K. 80 f. kp. Zab: 300 mm. 16 K. 70 f. Tengeri: 500 mm. 14 K. 50 f. kp.

Határidőárak. (Déli zárlat.)

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri) and Price/Date (e.g., 22-32 K., 18 60, 17-18, 14-14).

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kínálat valamivel élénkebb volt és mintán a vevők nagyobb tételek vételétől tartózkodnak, a szeszárak valamivel olcsóbban zárulnak azonnali és változatlanul későbbi szállításra. Elkelt finomított szesz adóva nagyban 162-50—163 K., adózatlanul 63-50—64 K. Élesztőszesz adóva 161—161-50, adózatlanul 62—62-50 K.-ig nagyban. Denaturált szesz hordóval együtt 53-50—54 K.-ig kelt el kötésre nagyban. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz 58—59 K.-ig kelt el azonnali és július szállításra gyér vételkedv mellett. Ekontingens szesz olcsóbb áron kelt. Budapestén a kontingens nyerszesz ára 59-50—60-50 K. Bécsi jegyzés 61-20—61-80 K. kontingens nyerszeszért.

Budapesti jegyzés nagyban koronákban

Table with 2 columns: Item (Kontingens nyerszesz, Finomított szesz adóva, Élesztőszesz adóva, Nyerszesz adóva, Denaturált szesz) and Price (e.g., 59-50-60-50, 162-50-163, 63-50-64, 161-25-161-50, 62-62-50, 161-161-50, 54-54-25).

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet az elmúlt hét elején élénkebb volt, később azonban a vevők ismét tartózkodó voltak vásárlásaikban. Az árak 40 fillérrel csökkentek. Külföldi forgalom szünetel. Rendelkezősek elég kedvezően érkeztek. Heti lisztforgalom 95,949 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestén, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7

Table with 2 columns: Price (36 60, 36 20, 35 40, 34 60, 34 20, 33 80, 32 60, 30 20) and Weight (7 1/2, 7 3/4, 8).

Rozslisztárak: Szám: 0. O/I. I. WR. II. II/B. III. Ár K: 31-20 30 60 29 60 28 40 28 — 27 20 25 60

Korpaüzlet. Az egész országban uralkodó szárazságra való tekintettel a korpa továbbra is megtartotta azilárd irányzatát. Németország nem tud megbarátkozni a magas árakkal s így vásárlásaiban tartózkodó. Heti korpaforgalom 9,271 q. volt.

A többi abraktakarmányozók árai a következők voltak Budapestén zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table with 2 columns: Item (Finom korpa 1908. jul.-aug. száll., Goromba, Finom korpa 1908 szept.-decz. szállításra, Goromba, Finom korpa 1908. szept.-decz. száll., Goromba) and Price (12-11 90, 12 10-12, 12 10-12, 12 20-12 10, 12 10-12, 12 20-12 10).

Table with 2 columns: Item (Rozskorpa, Árpadara és árpaderce, Malomkonkoly, Budapesti gyári repcepegácsa, Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony, Száritott moslék zsák nélkül, Malátacsira, Száritott répaszelet, Szörplé 48-50% cukortart. hordó nélkül ab czukorgyár) and Price (12 40-12 30, 13 80-13 50, 12 40-12 20, 14 20-14, 11 20-11 10, 13 70-13 60, 13 40-13 20, 13-12 80, 95-9).

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. július hó 7-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 150 szekér réti széna, 3 szekér muhar, 18 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 57 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 300 zsák szecska. A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 680—350, muhar 720—880, zsupszalma 600—660, alomszalma 520—530, takarmányszalma —, — kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 500—600, zabosbukkony 720—830, löhére —, zöld luczerna 800—820, köles —, sarju — szalmaszecska 740—800. Összes kocsiszám 237. Összes súly 284,40 kg.

Elelmiczkik nagyban árai a központi vásárosarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. július 7-én.

Husfélékben az árak változatlanok. Vágott borjúkban a forgalom csendes. Leölt baromfi iránt a kereslet jelentéktelen. Gyümölcs és zöldségfélék ingadozó árak mellett jó keresletnek örvendenek. Befőzni kajszin és ringló, továbbá szép ropogós cseresznye és meggy élénk érdeklődés mellett gyors elhelyezésre találnak. Nyári réteszalma s korai körte, őszibarack keresettek. Vaj lanyha, csökkenő árákkal. Uj burgonya változó árak mellett még mindig magas jegyzések mellett kerül forgalomba. Tojásból a hozatalok csökkentek, az árak emelkedők.

Mal árak:

Husmentek: vidéki marhahas hánulja 1-24—1-56 K., eleje 1-04—1-20 K., vidéki borjú bórben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 0-70—0-80 K., helybeli borjúhus 0-82—1-9 K., sertésbőr szalonnával 1-32—1-34 K., lehuzott sertés 1-54—1-56 K., szalonna friss 1-38—1-40 K., szalonna sózott 1-12—1-20 K., szalonna füstölt 1-24—1-32 K., olvasztani való 1-16—1-20 K., háj 1-44—1-50 K., sertészár 1-40—1-50 K. kg.-ként. Füstöltbőr (vidéki) kg.-ja 1—1-40 K., hazai sonka 1-80—2— K., szalámi magyar 3-50—4— K., szalámi nyári 1-20—1-40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: Óz 1-80—1-80 K., szarvas 0-70—0-90 K., vaddisznó 0—0— K. kg.-ként egészen, nyul nagy 0—0— K., nyul süldő 0—0— K., fogoly 0—0— K., fácán 0—0— K., erdei szalonka 0—0— K., dámvad 0—0— K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötegie 0—0— K.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1-60—2-40 K., sőtűi való 2-40—3-20 K., liba fiatal 4—8— K., kacsasovány 3-20—4— K., kacsas hizott 5-50—6— K., lud hizott 14—20— K., tyúk 3-80—4— K., pulyka 0—0— K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-50—1-60 K., hizott ruca 1-50—1-60 K., hizott pulyka 0—0— K., levesnyúl 1-20—1-40 K., pulyka sovány 0—0— K. kg.-ként. Poulard 1-80—2— K., gyöngytyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2-20—2-40 K., II. 2—2-20 K., főzővaj (köpült) 1-30—1-50 K., tehénturó 12—24 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 0—0— K., rózsas 0—0— K., fehér 0—0— K., kifli 0—0— K., sárgarépa 100 k. 3—8 K., petrezselyem 4—8 K., vöröshagyma makói 18—19— K., vöröshagyma körönges hazai 10—14— K., fokhagyma 6—16 K., káposzta 6—8 K., 100 kg.-ként. Burgonya, uj 10—12 K., Kalarábé 0—0— K., 100 db spárga solo 0—0— K., közép 0—0— K., levesspárga 0—0— K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0—0— K., kifejtett 0—1— K., zöldborsó, hüvelyes 0—0— K., kifejtett 0—0— K., paradicsom 0-40—0-60 K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának való 0-16—0-30 K., eczetbe 0—0— K., savanyítani db-ja 0-02—0-04 K. 100 db.-ként. Paraj 0—0— K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0—0— K., sárgadinnye 0—0— K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 0—0—, másodrendű 0—0—, harmadrendű apró áru — K., körte elsőrendű 0—0—, másodrendű 0—0— K. q.-ként. Dió I. 40—60, II. 30—40 K. 100 kg.-ként. Szőlő uj 0—0— K., finom 0—0— K., chasselas 0—0— K., szagos 0—0— K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szeszes italokafat minőség szerint különféle árakon értékesítnk. Mész — fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcszaj — fillér kg.-ként. Gomba száritott 0—0— K., szappan — fill., lencese (erdélyi) — K., hab apró — K., nagyszemű — K., lencese — K. 100 kg.-ként. Tojás: bacscai 76—80 K., erdélyi apróbb áru — K. eredeti ládánként (1440 db).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Item (Óreg nehéz, Óreg közép, Fiatal nehéz, közép, Fiatal könnyű, Szerbiai nehéz, közép, könnyű) and Price (páronként 400 kg. felül — fillérig, 300—400, 320 kg. felüli súly 129—131, 250—300 kg. 129—131, 250 kg.-ig 133—137 fillérig, 251—300 kg.-ig, 260 kg. felüli, 240—260 kg., 240 kg. terjedő súlyban).

Bécsi szarvasmarhavásár.

1908 július hó 6.

Table with 2 columns: Item (Felhajtás összege, drb, Minőség szerint, drb) and Price (Hizott marhában felhajtás — 3743, Csontozni való marhában felhajtás — 1097, Összesen — 4838, Kladatlan maradt — 83, Hizott marha — 3743, Legelőmarha (Wiedev) —, Csontozni való — 1095, Összesen — 4838).

Nem szerint:

Table with 2 columns: Item (Származási hely szerint, Magyarországi, Galicz. s bukovinai, Osztrák tartományokból) and Price (Ökör — 3062, Bika — 1075, Tehén — 571, Bivaly — 130).

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns: Item (Magyar hizott ökör, Galicziai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Kisgazd. hizó ökör, Bivaly, Boszniai marha) and Price (I. rendű, II. rendű, III. rendű) (e.g., 70-76-76-82, 62-68, 48-60).

Irányzat: lanyha, az összes minőségű ökök a múlt heti árt megtartották, ellenben bika nagyobb számú felhajtásnál fogva prima 2 K., többi minőség 4 K., ugy-szintén csontozni való marha 2—4 koronával olcsóbb.

Advertisement for Meinl Gyula Budapest, featuring an image of a ship and text: Meinl Gyula Budapest, II. Kossuth Lajos utca I. Kávé behozatal, téa behozatal, kakaó és csokoládé. Postla-küldemények Magyarországon minden helységébe. Kerjén árjegyzékkel ingyen és bérmentve.

Table with 2 columns: Item (Chicago) and Price (16-28, 16-44, 15-98, 16-22).

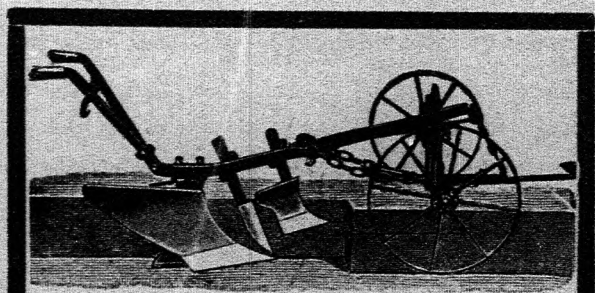
később azonban terméskülönbségek miatt, mert fogynak. Készült és a malmok csak olcsóbb a hét elején...

dérői.

a budapesti gyóbb része új való szállításra el bányai 78 pestre 3 óra

kozik, azonnali zett napiérték. kőbányai hizla- föld is vásárolt 4-20 K.-ért. Az sa telt minőség-

dapestén 14-50 ken csekély a K.-át fizetnek

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncéllemezekkel
 □ acél gerendelytel
 állítható szarvakkal, önzvetéssel.

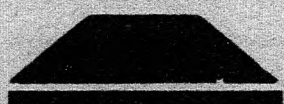
Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-lg. Ipari mozdonyok 200 HP.-lg.

Minden gazdának és cséplőgéptulajdosznak okvetlenül szükséges a

BALASSA FRIGYES CSÉPLŐGÉPEK SZERKEZETE és KEZELÉSE

- című könyve, mert
1. kimerítően tárgyalja a hazánkban használt és elterjedt cséplőgépeket;
 2. kiterjed a cséplőgépek minden egyes részére;
 3. minden egyes résznek kezelésére beható utasítást ad;
 4. bármely cséplőgép kezelésére kioktat;
 5. a szerkezetekről és minden részről külön nagyon világos ábrákkal szolgál;
 6. a különleges cséplések összes válfajait ismerteti;
 7. a könyv egész tartalma gyakorlatias irányu, minden sora a gyakorlatból van véve és annak van szánva;
 8. pártatlan jó tanácsadó minden bajban, mely a gép körül előfordulhat;
 9. a könyv utmutatásának követe mellett minden géptulajdosnos nagy megtakarítást érhet el.
- A könyvet 6 korona 30 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakírókiskolája Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám

Istállókban nélkülözhetetlen!

TIP-légy papír

Egy-egy légy papír 1000 legyet fog, mely nem dobandó el, baromfi-nak kitűnő takarmány. 100 darab 4 korona.

DETSINYI FRIGYES
 Budapest, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légy papírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom.
 Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Monor.

A **csabrendeki határban**, Zala megyében, két tagban fekvő birtokomat, mely kitűnő jó szántó, rét és jó legelőből, összesen mintegy 1250 holdból áll, **folyó évi október 1-től több évre**

haszonbérbe adom.

A feltételek **Csabrendeken özv. Oszterhuber Lajosné** tulajdonosnőnél megtudhatók.

Eladó törzsnyáj.

Gróf Esterházy Béla bakonyszombathelyi (Veszprém megye) **prima Merinó-Electoral törzs-juhnyája** eladó. — Tudakozódhatni ugyanott a gazdasági intézőségénél.

Eladó tenyészkánok.

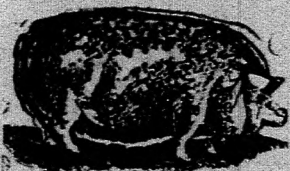
Herczeg Sulkowski J. M. pankotai uradalmában **34 darab 1/2 éves göndörszörű átvészelt mangalicza tenyészkán**

darabonként 150 kor. árban **eladó**. Megtekinthetők Pankotán, ahol az uradalmi jószágfelügyelőség szívesen ad bővebb felvilágosítást is.

Sertéseladások és vételek legjobb és legpontosabban eszközöltetnek sovány ugy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Falgári sertésde bérpalota.)
 Telefon: 97-05 Interurbán.
 Felvilágosítással készséggel szolgál.

GÖZEKE Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál **gözekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocs-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

Bárdi József

Budapest, VI., Mozsár-utca 9.
 Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnczim: Pneumatic
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Ujdonság! Most jelent meg! HÁZIÁLLATAINK OKSZERŰ TAKARMÁNYOZÁSA ÉS A TAKARMÁNYADAGOK KISZÁMITÁSA

LEGUJABB ELMÉLET ALÁPJÁN IRTA

KENESE FERENCZ főtiszt-tisztartó.

A mint ismeretes Dr. O. Kellner a mőckerni kísérlet állomás érdemes igazgatója a takarmányozásnak új alapot adott és azzal az eddigi elméletet nemcsak egyszerűbbé, hanem megbízhatóbbá is tette. E körülmény arra indította a szerzőt, hogy ezen új elméletet és ennek alapján a helyes és a gyakorlatban bevált takarmányozást ismeresse, a takarmányfélék tápanyagtartalmának kiszámítását pedig azzal igyekezett megkönnyíteni, hogy kulcsformában az összes takarmányfélék tápanyagtartalmát nemcsak 100 kgramra vonatkoztatta, hanem 0.5 kgramtól 10 kgramig is kiszámította, miáltal a takarmánykeverékek összeállítását módfelett megkönnyítette.

Ezen munka a gyakorlati gazda igényeihez van szabva, megértéséhez elméleti előismeretek nem kellenek. Rövid és könnyen megérthető módon tárgyalja mindazt, amit a gazdának a gyakorlatban háziállatai okszerű takarmányozásánál és főképp az állatok hizlalásánál ismernie kell.

ÁRA FÜZVE 2 KORONA 50 FILLÉR,
 :: VÁSZONKÖTÉSBE 3 KORONA. ::

Megrendelhető a "PÁTRIA" részv.-társaság gazdasági szakírókereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

64336. II-1. szám.

Hirdetmény.

A székesfehérvári m. kir. állami mén-telep székesfehérvári, komáromi, nyitrai és nagyatádi osztályában elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1908 november hó 1-étől 1909 október hó végeig szükségeltető **kenyér, zab, széna, alomszalma és tűzifa** biztosítása iránt a székesfehérvári m. kir. állami mén-telep számvívó irodájában **1908. évi július hó 23-án délelőtt 9 órakor** írásbeli zárt ajánlati árjelítés fog megtartatni.

A takarmányszükségletre megjegyzetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a székesfehérvári m. kir. állami mén-telep számvívó irodájában megtudhatók, ahol a szállítási feltételek füzete is betekinthető és a honnan az árjelítési hirdetmény kívánatra megküldetik.

Budapest, 1908 június hó 30-án.

769

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Gulya-árverés.

Irányváltoztatás miatt **20 darab részben hasas, részben borjas magyar gulyabeli tehenet és 30 darab részben előhási különböző koru üszőt** folyó évi július hó 12-én, vasárnap, délután 1 órakor kezdődő nyilvános árverésre bocsátok.

Érdeklődőknek kívánatra Kerény vagy Nemes-Militics állomásra kocsit küldök.

Legifjabb Szemző István

Kerény, Bács megye.

763

A KOZELGŐ CSÉPLÉSI IDÉNYRE

AJÁNL

CSÉPLÉSI MÁZSAKÖNYVET

quart (4-ed rét) alaku 50 lapos füzet darabja kék másoló (indigó) papírral együtt 1 korona.

ÉRTESSITŐ CSÉPLÉSRŐL

keskeny alaku, két-két egyenlő szövegű lappal, melyekből egyik kitéphető, kék másoló (indigó) papírral együtt .. 1 kor. 60 fill.

a "Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddigéig hasznosabb **gazdálkodás előmozdítását** a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okoskert gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek **üzemének ellenőrzését.** Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. **Elvállalja a gazdasági számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Kvi zárlatokat és jövedelmzéségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásáról, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói díjat elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékbecsléseket végez. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztek és egyéb képzettségű gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és túlfizetés esetén az összeg visszafizetését kleszközi Adóelengedések ügyében utalgatásait szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalában, vasúttól 2 km-re, birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, csementégyártással, iparvágány a mélyeggyől, urlakkal. Barmikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 2
- 107 m. hold** pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km-re, 4 község között, orvos, gyógyfürdő Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csőrökkel magtraktárral, 2 nagy pinceszével, 5 szobás lakás úveges, zárt verandával. 3
- 200 m. hold** sik tekvesű I. o. szántó, lóvonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 4
- 370 m. hold** Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, ari lakással és 5 hold díszkerttel, köves ut mentén. 4
- 100 kat. hold** körülül I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasúttól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percznyire, urllak és gyümölcsös. 6
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasúttól 2 km-re, kényelmes urllakkal. 7
- 1015 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csak egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- 806 kat. hold** Ermeléken, vasúttól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohánnyal, engedelylet, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 9
- Temesvári határban**, a városról 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissimum kúszású kert talaj**, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vetélt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összeggel, igen olcsó és előnyös törzesséves kölcsön. 10
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasúttól 10 kilométerre, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urllakkal, 60 m. h. erdővel, 12
- 586 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész majom, udvar és ut. Vasúttól 5 km-re. Tejles felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 14
- 384 hold** szőlővel való, egyenes feületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold miből szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő, 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban felszük, jó és elengedő épületek felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15
- 2488 hold**, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitiűző köből épült épületekkel, 10 szobás konyhával, szeszgyár és finomító, jó munkaszonyok. Ara felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs tétel 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 16
- 280 hold** Székely megyében, vasúttól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold**, vasúttól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- 555 hold** Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsös. Parkban 5 szobás urllak. 40 h. dohánnyengedély. Jókában levő kellő számú gazdasági épületekkel. Ara teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 19
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ara 75,000 K. 15
- 513 m. h.** Borsod megyében vasúttól 6 1/2 h. épülő vasúttól 3 km-re. Elengedő gazdasági épületekkel és külön belsőleggel, melyen az urllak áll. 40 hold dohánnyengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ara m. holdanként 650 korona. 20
- 2400 m. hold** sik tekvesű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jó elhelyezett majorban kellő gazd. épületekkel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasúti vonal mentén. Ara 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 21
- 56 kat. hold** siktekvesű, buzatermő szántó Temes megyében, vasúttól 6 km. Épületek nélkül kat. holdanként 600 koronáért. 22
- 267 m. hold** Fejér megyében elengedő számú gazdasági épületekkel és jó lakóházzal, 5 hold szőlő és 16 hold dohánnyengedély. 23

Birtokvétel:

- 300 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, családának való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kiseb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasúttól m. h. távolságra, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h.** birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 300 holdas** birtok ari lakóházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, csakorépa vidéken, vasúttól 10 km. közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok**, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 12/8
- 3-400 hold** egytűben legalább 5 szobás lakással, vasúttól legfeljebb 1 1/2 órányira jó úton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasúttól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

370 hold jó trágyaerőben levő házilag kezelt birtok Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város-tól 5 kilométerre. Elengedő számú jókarban levő épületekkel. Ösztől fogva bérbeadó. Felszerelés átvehető. 314

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urllakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tenyésztés üzemel. Urllak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezeket kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók telepeletésére alkalmas birtokokat és bérletsszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogva el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

64336. II-1. szám.

Hirdetmény.

A székesfehérvári m. kir. állami mén-telep székesfehérvári, komáromi, nyitrai és nagyatádi osztályaiban elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1908 november hó 1-étől 1909 október hó végeig szükségelendő kenyér, zab, széna, alomszalma és tűzifa biztosítása iránt a székesfehérvári m. kir. állami mén-telep számvivő irodájában 1908. évi július hó 23-án délelőtt 9 órakor írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.

A takarmányszükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a székesfehérvári m. kir. állami mén-telep számvivő irodájában megtekinthetők, ahol a szállítási feltételek füzeté is betekinthező és a honnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.

Budapest, 1908 június hó 30-án.

769

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Gulya-árverés.

Irányváltoztatás miatt 20 darab részben hasas, részben borjas magyar gulyabeli tehenet és 30 darab részben előhási különböző koru üszőt folyó évi július hó 12-én, vasárnap, délután 1 órakor kezdődő nyilvános árverésre bocsátok.

Érdeklődőknek kívánatra Kerény vagy Nemes-Militics állomásra kocsit küldök.

Legifjabb Szemző István

Kerény, Bács megye.

763

A KOZELGŐ CSÉPLÉSI IDÉNYRE

AJÁNL

CSÉPLÉSI MÁZSAKÖNYVET

quart (4-ed rétt) alaku 50 lapos füzet darabja kék másoló (indigó) papírral együtt 1 korona.

ÉRTESITŐ CSÉPLÉSRŐL

keskeny alaku, két-két egyenlő szövegű lappal, melyekből egyik kitéphető, kék másoló (indigó) papírral együtt .. 1 kor. 60 fill.

a "Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tölzi ki a belterjesebb és az eddigénél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okserü gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemtervet. Kiválasztja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdasági számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jóvedelmességi számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsokkal szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékcselekedeteket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztekot és egyéb képzetebb gazd. személyzetet kereseket nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszakózi. Adóelengedések ügyében utalgaztással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentetett

Eladó birtok:

- 543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, cseménterüggyártással, lparvágnya a mérleggel, urlakkal. Barmikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 2
- 187 m. hold pillascsabai vonalon, fővárostól 39 m-re 1. Lúszág között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csirővel magtrakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás áveges, zárt verandával. 3
- 200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő épületekkel. 5
- 370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, ur lakással és 5 hold dísztertel, köves ut mentén. 4
- 100 kat. hold körül I. o. bacska föld, 13 percznyire a vasútállomástól, jó urakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsösök. 6
- 800 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urlakkal. 6
- 1076 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csak egy körülből 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- 600 kat. hold Eremelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 9
- Temesvári határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész gazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtészés kölcson. 10
- 280 m. hold Budapesti fővonalon gyorsral 1/2 óra, vasútállomástól máuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urlakkal, 60 m. h. erdőállóséggel. 12
- 586 hold Nógrád m.-ben, melből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 14
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold Mont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fűföld, nemes gyümölcsösök. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületek felszerelése, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15
- 2488 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitéző köből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaszivonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 16
- 280 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tenyésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőmiveltésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 17
- 555 hold Budapesti 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urlak. 40 h. dohányengedély. Jókárbán levő kellő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K. 19
- Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1
- 518 m. h. Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsővel, melyen az urlak áll. 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 20
- 2400 m. hold sik fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kellő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasutvonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradt. 21
- 56 kat. hold székelyvási, buzatermő szántó Temes megyében, vasútállomás mellett, épületek nélkül kat holdanként 600 koronáért. 22
- 287 m. hold Fejér megyében elegendő számú gazdasági épületekkel és jó lakóházzal, 5 hold szőlő és 16 hold dohányengedély. 23

Birtokvétel:

- 300 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családoknak való tágas és egészséges lakással, árnys kerttel. 7
- Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h. birtok melynek nagyrésze vágható erdő. 2916
- 1000 holdig cserébe fővárosi házárt, egy tulnyomóan erdőből álló, Mont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyében fekvő birtok. 567
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas birtok ur lakházzal, lehetőleg Kecskenét vidéken. 3982
- 10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold elsőrendű talaju birtok, czukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsonnel. 1274
- 3-400 hold egytárbán legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig jó földék és épületekkel, instrukcióval. A lakóház taliban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

- 480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003
- 370 hold jó térsztyében levő házilag kezelt birtok Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város-tól 5 kilométerre. Elegendő számú jókárban levő épületekkel. Östől fogva bérbeadó. Felszerelés átvethető. 314

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530
- 800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496
- 2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzhető. Urllak legalább 6 szobás legyen. 1863

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlet-szövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

64336. II-1. szám.

Hirdetmény.

A székesfehérvári m. kir. állami méntelep székesfehérvári, komáromi, nyitrai és nagyatádi osztályában elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1908 november hó 1-étől 1909 október hó végéig szükségelendő **kenyer, zab, széna, alomszalma és tűzifa** biztosítása iránt a székesfehérvári m. kir. állami méntelep számvivő irodájában **1908. évi július hó 23-án délelőtt 9 órakor** írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.

A takarmányszükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot. Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a székesfehérvári m. kir. állami méntelep számvivő irodájában megtekinthetők, ahol a szállítási feltételek füzete is betekinthető és a honnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.

Budapest, 1908 június hó 30-án.

769

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Gulya-árverés.

Írányváltoztatás miatt **20 darab részben hasas, részben borjas magyar gulyabeli tehenet és 30 darab részben előhasi különböző koru üszőt** folyó évi július hó 12-én, vasárnap, délután 1 órakor kezdődő nyilvános árverésre bocsátok.

Érdeklődőknek kívánatra Kerény vagy Nemes-Militics állomásra kocsit küldök.

Legifjabb Szemző István

Kerény, Bács megye.

A KOZELGŐ CSÉPLÉSI IDÉNYRE

AJÁNL

CSÉPLÉSI MÁZSAKÖNYVET

quart (4-ed rétt) alaku 50 lapos füzet darabja kék másoló (indigó) papírral együtt 1 korona.

ÉRTESSITŐ CSÉPLÉSRŐL

keskeny alaku, két-két egyenlő szövegű lappal, melyekből egyik kitéphető, kék másoló (indigó) papírral együtt .. 1 kor. 60 fill.

a "Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tölzi ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjául szolgáló Üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok **állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését.** Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek **berendezésénél,** vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását** vagy **állandó ellenőrzését.** Elvégez a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Kvi zárlatokat és jövedelmegszámításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokberbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** **Gazdasági ügyekben jogi tanácsot** szolgál és **viták ügyekben** a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékeket végzetet. **A bejelentett eladó és berbeadó birtokokat törzkönyvileg nyilvántartja.**

Gazdatisztereket és egyéb képzetebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és befizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utalgatással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ily Irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalaiban, vasútállomás a birtokon aszesszgyárral, téglavetéssel, cementgyárral, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Barmikor átvehető. Esetleg berbeadó. Tulajdonos: Zalaegerszeg, Túrje.
- 197 m. hold** pilléscsúcsú vonalon, fővonalról 39 km.-re 4 szögű kőből, orvos, gyógyár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csőrökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás ivéves, zárt verandával.
- 200 m. hold** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő épületekkel.
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ari lakással és 5 hold díszbirtok, köves ut mentén.
- 100 kat. hold** körülí I. o. békai föld, 15 percnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencsatornától 8 percnyire, urilak és gyümölcsösök.
- 600 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal.
- 1015 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészen avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel.
- 800 kat. hold** Erdélyben, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.
- Temesvári kastélyban,** a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházzal, 150 darab marhára való istállóra, nagy kukoricá-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primárius klasszissu kert talaj,** ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételi megkönyvit a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtészes kölcsön.
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsra 1/4 óra, vasútállomástól minton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőállóséggel.
- 888 hold** Nógrád m. mező, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg berbe is kivethető.
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fűvel, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegetdős épületekkel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg berbeadandó.
- 2488 hold,** 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kúttól kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ara felszerelés nélkül 660.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg berbe adó.
- 290 hold** Szilagy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és telenszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.
- 200 hold,** vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákkal egy egész terület eladó.
- 555 hold** Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilak, 40 h. dohányengedély. Jókárbán levő kelő számú gazdasági épületek. Ara teljes felszereléssel és vétellel 305.000 K.
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ara 75.000 K.
- 813 m. h.** Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2 km. épülő vasutól 3 km.-re. Elegetdős gazdasági épületekkel és külön belsőséggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ara m. holdánként 650 korona.
- 2400 m. hold** sík fekvésű dandintú birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kelő gazd. épületek. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén. Ara 700.000 kor. Teher 400.000 kor., mely rajt maradt.
- 56 kat. hold** síkfekvésű, buzatermő szántó Temes megyében, vasútállomás mellett, épületek nélkül kat. holdanként 600 koronáért.
- 287 m. hold** Fejér megyében elegetdős számú gazdasági épületekkel és jó lakóházzal, 5 hold szőlő és 16 hold dohányengedély.

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól.
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családának való tágas és egészséges lakással, érvényes kerttel.
- Kisebb birtok,** szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.
- 400-1000 h.** birtok melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Öbör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok.
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében.
- 200 holdas** birtok urilakkal, lehetőleg kecskeméti vidéken.
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén.
- 2000 hold** elsősorú talaju birtok, czukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira.
- 800-1200 m. hold birtok,** kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal.
- 2000 hold** jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz.
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel.
- 3-400 hold** egytághas legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő.
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen.

Bérbeadó birtok:

- 480 m. hold** Abauj megyében 7 km. a vasutól, országut mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel.
- 370 hold** jó térszemélyben levő házilag kezelt birtok Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város-tól 5 kilométerre. Elegetdős számú jókárban levő épületekkel. Oszti fogva bérbeadó. Felszerelés átvethető.

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h.,** amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzethető. 2530
- 800-1500 h.** Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496
- 2-3000 holdat** tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzethető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1863

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** telelepitésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

Kölcsön és vétel új és egyszer használt **kartellen** kívüli **NAGEL ADOLF** zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet.
 Vétel, eladás és cserélés.
 BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.
 Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**
 Vidéki telefon: **35-92.**

ZSÁK behordási-
 kazal-
 repce-
 rostaalj-
 waggon-
PONYVA

mag-
 gabona-
 burgonya-
 lisztes-
 gyapju-

„HUNGÁRIA” kettős, közli, favéges vagy manilla-aratógép kévekötözők.
 Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalat
 kiadásában
 legújabbán megjelentek:

A gazdasági növények nemesítése

100 ábrával

Írta: **GRABNER EMIL** az országos magyar királyi növény-
 termesztési kísérleti állomás adjunktusa

Ára füzve 5 korona, vászonba kötve 6 korona

Szőlőművelés és borgazdaság

Írta: **SZILÁRD GYULA** 161 ábrával

a gróf Esterházy-féle osákvári
 földmívelőiskola tanára
 Ára vászonkötésben 10 kor.

A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony

Írta: **Dr. Vantsó Gyula**

Előszóval
 ellátta: **Rubinek Gyula** az OMOE.
 igazgatója

az 1900. évi XXVII.
 t.-c. magyarázata
 Ára füzve 3 korona

Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Egy 21 HP kész új

Crossley benzinlokomobíli

(a világ legjobb motorja) eladó. Megtekin-
 hető a magy. kir. technológiai iparmúzeumban.
 Közelebbit **Fényes Miklós és Palmer Artur mér-
 nöki irodája, Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 15.**

761

Takarmányozás. Kellner
 új rend-
 szere szerint. Írta **Csékó István.**
 Ára vászonkötésben 10 korona.
 Megrendelhető a „Patria” r.-t.
 gazdasági szakkönyvkereskedésében.
 Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fontos minden szőlőgazdának:

A szőlőtöke helyes metszése és annak okszerű nyári kezelése.

Írta és szám-
 taltár rajzzal
 ellátta: **Saary Ákos.**

1 korona 50 fillér
 előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Talajismeret. Írta **Cserhúti Sándor.** 420 K.
 előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

SÜRGÖNY-
 CZIM: **WALSER**
 CSÁNGÓUTCA
 BUDAPEST

TELEFON:
 BUDAPEST
 95-50

WALSER FERENCZ
 CÉGTELJELDŐSOK: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, GYÖZÖ GYULA
TÜZOLTÁSI SZEREK-É S ZIVATTYÚK-GYÁRA,
HARANG-É S FÉMONTÓDE
 BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6 B.

VILLAMOS MEGÁLLÓ:
 VÁCZIÚT,
 A RÉGI VÁM
 KÖZELÉBÉN.

**Ásványi és csontliszt-
 szuperfoszfátot
 továbbá szárított
 cukorrépa-szeletet
 legolcsóbban szállít:**
STEINER és WALLEZ Wien, I., Graben 16.
 663

Állandó bognármunka nagy raktár.

Mindenféle gazdasági szerszámot, teljes szekeret, mint egyes szerszámrészeket, kiváló bácskai l-ma fából finoman kidolgozott jármokat minden mennyiségben olcsó árak mellett szállítunk. Jármaink használata az igavonó jószágot nem töri fel. **Olcsó eladásra** ajánljuk egy 16 öles 5 évig használt, keményfából szilárdan épített dupla kukoriczagórét. **Gavanszki Testvérek és Alexijevits gőzfűrészes és fakereskedés, Bácsszenttamáson.**
 741

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE
 BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).
 Igazgatóság és központi iroda:
 Budapest, IX., Imra-utca 4.
 Nagy kópiócél:
BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDENMŰ ELELMICZ KKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. :: Égetett szeszszitalok értékesítése.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
 vezérképviselői.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást. ::

Birtokbérbeadás.

Török-Kanizsa (Torontál m.) fekvő sziget-Szalás nemesi birtok parlag és ugynevezett szőlőkert területtel **1910. november 1-étől bérbeadó.** A birtok két complexusból áll, mindkét közvetlen Török-Kanizsa község közelében és kbelül 2040 kat. hold a 1800 négy-
 szögöl területű, legnagyobb részt elsőrendű buza-
 földből áll, melyből mintegy 1700 hold tagosított kat. hold zombékos föld, 300 hold tagosított magasan fekvő kintő föld. A zombékos földek csatornázza vannak és összekötésben van egy a Tiszába vezető csatornával, gőszivattyúval és zsilippel. A birtokhoz 2 majorudvar tartozik, legnagyobb részt egészen új épületekkel (istálló, szolgálatások, műhelyek, ólak, artézi kut stb.). A földek általában jó állapotban vannak, egyszert gőzekével megmunkálva s nagy gond fordított a vetés változtatására. A bérlet tartama 12 év. Irábeli ajánlatok (közvetítők kizárva) alulírott adandók be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Dr. Weishut Albert

köz- és váltóügyvéd

759

Wien, I., Heflerstorferstrasse 1.

ARDENNI
HÁGÓKÉPES MÉNEK
kaphatók a kishéri állami
ménésbirtokon. Felvilágo-
sítást nyújt a MÉNES-
BIRTOK IGAZGATÓSÁGA,
KISBÉREN (posta-, táv-
író-, telefon- és vasút-
állomás). 770

Bonyhádi faj
vöröstarka
**ökör- és üszö-
borjukat**

1-2-3 éves korban, to-
vábbá hizalásra vagy já-
romba való tarka ökrö-
ket, ugyiszintén hasas vagy
friss fejős teheneket
a legutányosabb árban
egyezség szerint bármily
mennyiség szállítására vál-
lalozik

Nelzer Antal, Dombóvár
Tolna megye.

Bonyhádi
friss fejős-tehenek
és tenyész-bikák jutá-
nyos áron kaphatók minden
héten kedden, szerdán és
csütörtöki napokon. Istál-
lók Kispesten, Üllői-ut 24.
Telefon: Kispeszt 1.
Lóvél- és sürgőnyezim:

Plaschner Sándor
473 tehénkereskedő
Bpest, Ferencz-körút 40.

Vegyesek

Gyógyszerszámlákat felül-
vizsgál
Nussbaum László, Budapest, I.,
Pauller-utca 22. 4324

Parcelláztatni
szándékozó
földbirtokos urak
figyelmébe!

A parcellázás teljes mun-
káját lebonyolítani elvál-
lalom méltányos munkadíj
ellenében, íy alapon 5 é-
alatt 10 birtokot adtam el.
A parcellázással járó át-
meneti gazdálkodást is el-
fogadhatom a gazdaság
terén szerzett 20 éves gyar-
korlatomnál fogva. Szíves
megkeresést kér

FRANK GYULA
Nagykanizsa,
Csányi László-utca 4302

Országgyűlési képviselő és más
földbirtokos
uraknak, kik egyéb elfoglaltságuk,
vagy egyes esetekben szakismeret
hiánya a felsőbb felügyeletet el-
látást nem tehetik, vagy ki birtok-
ot vesz, eladni akar, az eladó
negyed vagy fél évvel előbb kell,
hogy valamé értesítsen, miféltől
az eladást hirdeté, szaktanácsot
ad esetenként vagy éven át egy
nagyobb gyakorlattal bíró gazda-
tiszt, ki gyermekei iskoláztatása
végett város helyre kíván költö-
özni. Címe a kiadóhivatalban.
4307

Kitűnő marhalegelő felső-
borsodmegyei birtokon
3-400 db szarvasmarha ré-
szére darabonként 13 korona és
pásztorbért rögön kapható.
Bővebbet d. u. 4-5 közt dr.
Bácskai-íródjában V., Alkotmány-
utca 18. 4354

Eladás

Alkalmi zongoravétel
Büsendorfer Schweighof-
fer Korn-Wirtl kiváló
mesterek gyártmányai
200-400 frt. új zongora,
vagy pianina 350-400 frt.
Legjobb, minden árban.
Zongora-, csimbalomhan-
gások helyben és vidé-
ken, szakavatott munká-
sok által gyorsan és ol-
csón eszközöltenek.
K. M. E. NY. K. H. H. A. L. Y. A.
Magy. Kir. Zeneakadémia
szállásaja, BUDAPEST,
VI., Király-n. 58. 5472

Badacsonyi hegyvidéki kü-
lönleges borok 60,
muskotály 80, asztali rizling 50
korona hektoliterenként vevő kap-
dójában esetleg önköltségen.
Berni fajtájú üzők és tehenek,
borjak is napi árban, választott
borjuk és hágó bikák, 8 db erős
fehér jármos ökrök, páronként
740 koronáért eladó. Herte-
leányi bérzadásága, Lenczena-
tomaj, vasút, sürgöny, állomás.
4321

Pálkafőzők ügyelmébe.
Kádak 30-100
hektóig, használtak, de jó kar-
ban, nagyobb mennyiségben ol-
csó eladók. Schwarz Zsigmond
Budapest, VII., Garay-utca 5.
4328

Vadászfegyver. Több kitűnő
potom áron eladó. Közük leg-
javakul Lancaster 20 frt. Elő-
fekvő lakatszerkezeti modern
Hammerless 35 frt. Grenszáru
Bücsflinte 40 frt. Snelleres Man-
licher és több más jó puská.
Radó Pál Egyetem-tér 5. Nehány
Hammerless revolver, ismétlődő
pisztoly, régi kardok, kovás
pisztolyok, flobert és czellővő
pisztoly és revolver. 4036

Különféle Italok, szörpök és
illőrik,
pezsgő stb. elkészítése. Legjobb
receptek után. Irta Kürthy
Emilné. 70 fillér előleges beki-
dése ellenében szállítja a "Patria"
r.-t. gazdasági szakkönyvkeres-
kedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó birtok Baranyamegyé-
ben, Pécshátján, vasúti meg-
állóhely fölött, 500 holdas
birtok, melyből 200 hold erdőlegelő,
a többi benagolva buza, rozs,
árpa, zab és takarmányneműekkel,
jóforgalmu téglagyár elegendő
gazdasági épületekkel, szőlő és
urilakkal, teljes holt és élő fel-
szereléssel 3 terméssel azonnal
eladó esetleg egy budapesti ház-
zal elcseréltetik. Közlebbi meg-
tudható Kárpáti Károlynál, Pécs,
postafiók. 4278

Légenszáritott téli pórkölt
szalonna, ol-
dalonként 35-35 kg, nehéz, kap-
istató Rauchbauer Nándornál Uf-
szentannán (Arad megye). 4043

Lokomobil 12 HP, Marshall,
üzemanyagbottás miatt eladó.
Működésben megtekinthető Pogá-
csás Anri gézmalmo nál Hajdú-
Némés. Közlebbi Hevesi Gyula-
nál D-breczen. 4306

Eladó, esetleg bérbeadó Pest
vármegye alsó részén, a
bpest-zimonyi vonal állomásától
7 kilométerre fekvő, jó talajerő-
ben lévő, sík fekvésű, 750 holdas
birtok, akár felszereléssel, akár
anélkül, megfelelő gazdasági épü-
letekkel és utasági lakással. Cím
a kiadóhivatalban. 4356

Fagyaltok, krémek, parfal-
tek és
kocsonyák elkészítése legjobb
receptek után. Irta Kürthy
Emilné. 70 fillér előleges beki-
dése ellenében bérmentve száll-
ítja a "Patria" r.-t. gazdasági
szakkönyvkereskedése Budapest,
IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

Széna. Torontál megyében,
Oppova község alatt,
közvetlen Dunán Zimonytól 1 1/2
óraútra fekvő pusztán van
körülbelül 1000 hold szép szénám.
illetleg füvem eladó. Érdeklő-
dők forduljanak bővebbet hozván
Jankovic M. Lázár Titellre, Bács-
Bodrog megye. A fű augusztus
elején lesz kaszálendő. 4352

Szabolcsmegyében, egyhá-
zától motron két órányira, vasú-
ti állomástól negyedóraútra
fekvő 103 m. holdas prima minő-
ségű birtok 16 kasztrális hold
dohányengedéllyel, nagyközég-
be beékeve, előnyös feltételek
mellet szabad kezűl eladó 80.000
koronáért. Birtokos 50.000 korona
bankkölcsön. Közvetítők kizárá-
sával értekezhetni tulajdonossal:
Elek Pál, Kisvárdra, főszozga-
bírói hivatal. 4355

Gyümölcsbefőzés és szörpök
elkészítése.
Legjobb receptek után. Irta
Kürthy Emilné. 70 fillér előleges
beküldése ellenében bérmentve
szállítja a "Patria" r.-t. gas-
dági szakkönyvkereskedése Buda-
pest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

1280 holdas
nemesi birtok,
értékes erdővel a lamínósgű
falaj. Zólyom megye legjobb
részén, közel vasúthoz és
városához, 500.000 kor-ért
eladó. Csak komoly vevő
forduljon Östterreicher Ber-
náthoz, Nagykanizsa. 615f

Szabadalmazott
kosárbetétek
göcséplőgépek számára
kaphatók a feltalálónál,
teljes felelősség mellett,
hogy tiszta cséplést lehet
vele végezni a legrosszabb
esetben is.

A kosárbetétek ára
4 lőreju géphez 30 frt
6 " " " 35 " "
8 " " " 40 " "
10 " " " 45 " "

Megrendelés esetén a kosár
szélességének mérete be-
küldendő.

Bajzát Ignác
Székelyhídon. 701

**Száritott :
répaszeletet**
junius - július - augusztus
szállításra ajánl 730
DUKES és HERZOG
Galgócz - Budapest,
V., VÁCZI-KÖRUT 74.

**Szénát
és szalmát**
vesz és elad bár-
mily mennyiségben

Ausch Frigyes
Budapest, Gabonatöszde. 575

LEGYEK
konyhából, kamrából, mé-
szárszékéből, istállóból, vá-
gőhidról biztosan elűzet-
nek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL
meszeljük. Legjobb már-
kora tavasszal. - Egy kiló
elegedő 25 m²-méterre, 5
kg. leírással 6 kor. franco
utánvétellel. Megrendelhető
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII.,
Kisfaludy-utca 40/H.
Számos elismerőlevél. 287

Eladó bérház!
Budapest (IX.,
Mester-u, 12. sz.)
a Ferencz-körút
közlebben, 134 m².
Villamos megálló. Felv-
lágostással ugyanott a
háztulajdonos szolgál. -
Ügynökök kizárva.

Stádel-Torkos
földmérés-taliga
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

KELTETŐGÉPEK
díjtalanul próbára. Keltető-
gépek a legjobbak és legolcsó-
bbak. Keltetőgépek sok száz
kitűnő bizonyítvány és ajánlatok
egész Ausztrián és Magyarorszá-
ból, melyek bárkinek díjtalanul
megküldenek. Keltetőgépek
lyuk-, illa-, fogoly-, fészán- és
kasztrálókhoz. Keltetőgépek
reparatúrára. Keltetőgé-
pek szabadalmazva Ausztriában
és Magyarországon. - Egyedül
készítője G. Műkcs, Reisen-
berg 2. szám, bei Wien. -
Ezen szakmában egyedül gyár. 690

Fiedler János
lenfonógyára
Komárom
vesz

nyers lenkórót
szál-nyeréshez, va-
lamint kaszált és
géppel cséplelt
lenszalmát,
tetszés szerinti
mennyiségben és
elad eredeti
(pernai)
oroszlennmagot.

Nedves falak
gyökere száraztatétele,
istálló-
mennyezetek

tökéletes páramentesítésre,
szab. „kosmos” hornyolt
asphaltmennyezettel
Kitűnően bevált.
Felvilágosítást ad:
Greif Antal memők
Budapest, VIII., Salétrom-
utca 19. (Telefon.)

Préselt
buzaszalmát
zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben
és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska). 6808

Vétel
Reichert-féle immersiós
mikros-
kóp megvételre keres-
tek. Ajánlatok Schreiner
Jenő évre soproni pia-
P.-Sopronintézkedők. 4325

Szénát és szalmát minden
mennyiségben vesz és
szállít Oombó Béla Temesvár. 4353

Megvételre keresek 80-100
m. h. földbirtokot,
amelynek egyharmada rét vagy
legelő, a többi I. oszt. szántó.
Ha a birtokon 20-25 ezer kor.
bankteher van, előnyben részes-
ülök. Cím: Csányi I. B.-Szt.-
András. 4357

Nyergót, teljesen jó karban
megvételre keres Meisels Lajos
Beregszászon. 4358

Szénát, szalmát bármily
mennyiségben meg-
vételre keresek Szíves ajánlato-
kat Deitsch Mór Budapest, VIII.,
Luther-utca 1/B. címre kérek. 4351

Használt göcséplőgarnitúra,
Lehmann-féle Fowler-féle
16 HP. megvételre kerestek,
melyítő és lapos művelő ekékkel.
Ugyanott 1 db használt 8 HP.
göcséplőgarnitúra, 1 db 4 HP.
göcséplőgarnitúra teljesen kija-
vítva eladó. Cím a kiadóhiva-
talanban. 4350

URADALMI
TEJET ÉS
TEAVAJAT
megvételre keres
bármely mennyiségben
Szántó Adolf és Tsa
Budapest, VII., István-ut 67. 708

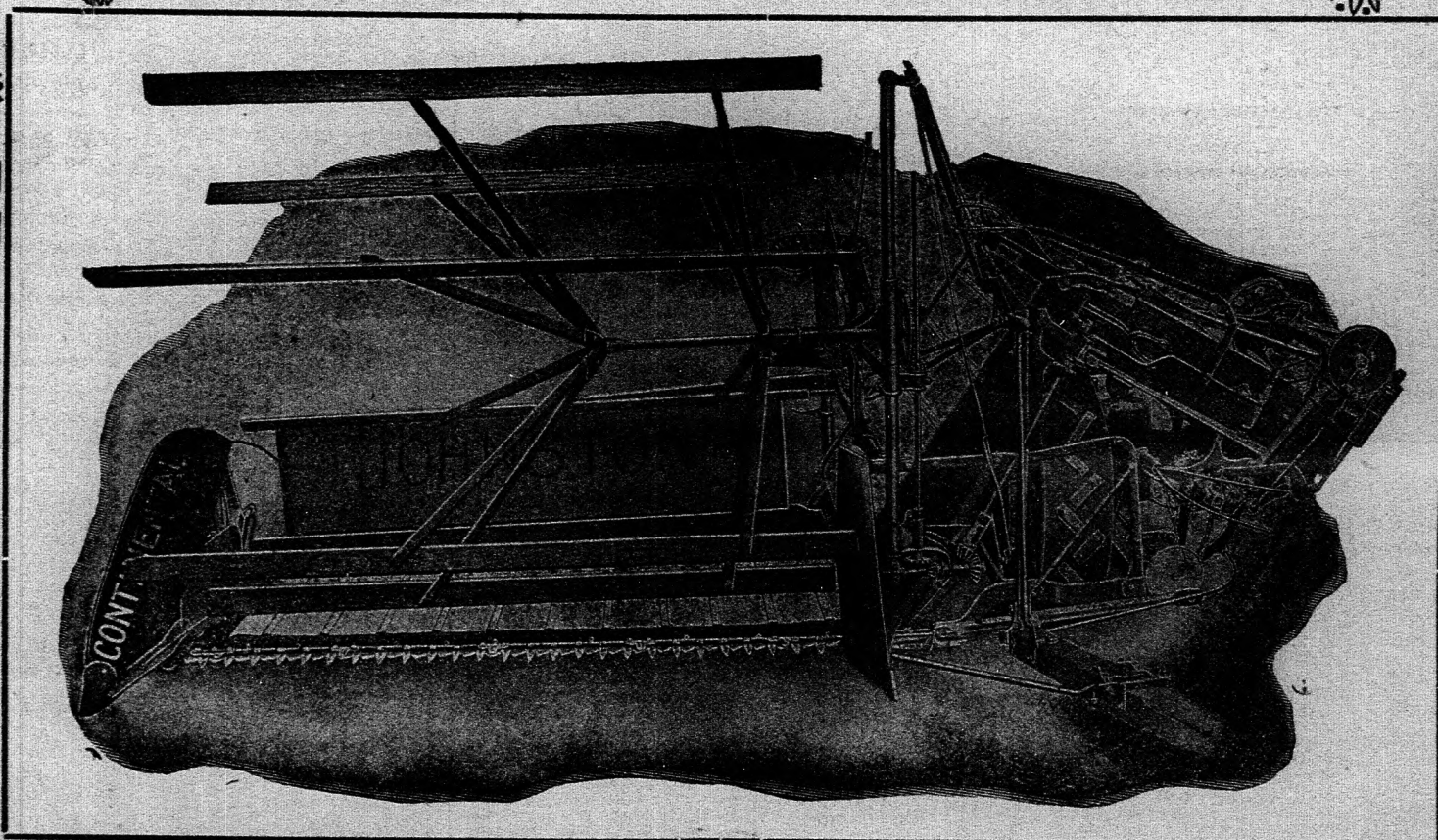
Bérlet
Kiadó Nagy-Pacsal községhez
tartozó 600 holdas bir-
tokok, melyből mintegy 470
szántó, 50 legelő, 37 rét, 30 erdő-
legelő és tíz hold belsőség. Lakó-
ház és megfelelő gazdasági épü-
letek. Bővebb felvilágosítást az
érdeklődők Kóti Lajos tulajdo-
nosnál, Nagypacsal Szilágy vm.
nyerhelnek. 4304

PÁLYÁZAT.
A Szatmármegyei Gazdasági
Egyesület pályázatot hirdet a lemondás
folytán megüresedett
titkári állásra.
Igazolando: gazdasági felsőiskolai vég-
zettség és gazdasági egyesületi titkári
teendőknél jártasság. Kivánatos gazda-
sági szakirodalmi munkásság kimutatása.
Fizetés: évi 2400, kettőezernegyszáz
korona.
Alkalmazás egyelőre egy évi próbaidőre
történik.
Az egyesület igazgató-választmányához
címezett, okmányokkal felszerelt írásbeli
pályázati kérvények **foljó évi július**
hó 15-ig az Egyesület elnökéhez, Kende
Zsigmondhoz, Tur-Istváni nyujtandók be.
Szatmár, 1908 június hó 23.
Kende Zsigmond
elnök.

A sertősvész gyógyítható!
Brammel Gyula állatorvos eljárása
szerint. - Ezen szerzőtől éppen most
jelent meg:
A SERTÉSVÉSZ
GYÓGYÍTÁSA
gordák, állatorvosok, sertőstenyés-
zők és hizalók használatára:
Ára 3 korona, melynek előleges beki-
dése ellenében bérmentve küldi meg
a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A Johnston Harvester Co.

legmodernebb amerikai speciális aratógépgyár, mely a magyarországi használatra szánt gépeket teljesen a hazai viszonyokra alkalmazva készíti.

JOHNSTON

kévekötő aratógépek
marokrakó aratógépek
fűkaszálók
szénaforgatók és gyűjtő-

gépek a legtökéletesebb szerkezetű, legkönnyebb kezelésű és legmegbízhatóbb munkateljesítésű e nemű gyártmányok a világon.

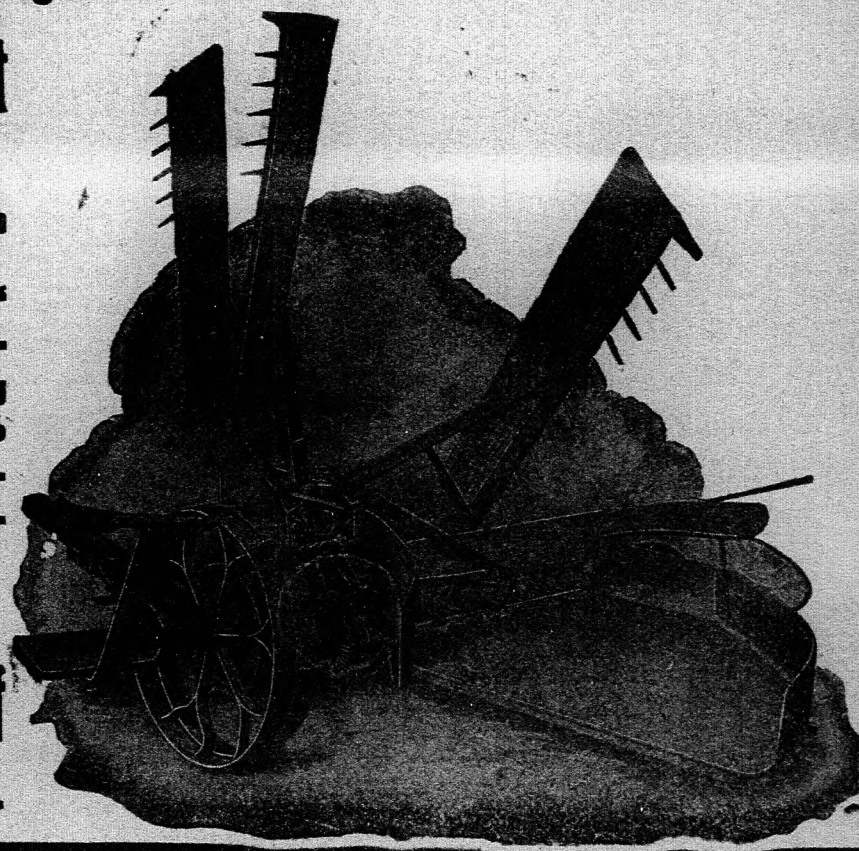
A „JOHNSTON“ aratógépek dőlt gabonában is jó munkát végeznek.

Az 1907-iki idényben 1600 „JOHNSTON“ gép talált Magyarországon legelőkelőbb uradalmi körében elhelyezésre; 1908-ra már eddig is beérkezett több mint ezer darabra szóló utánrendelés a „JOHNSTON“-gépre birtokosainak megelégedését minden dicséretnél meggyőzőbben bizonyítja :

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR

Melichár Ferencz Bächer Rudolf

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

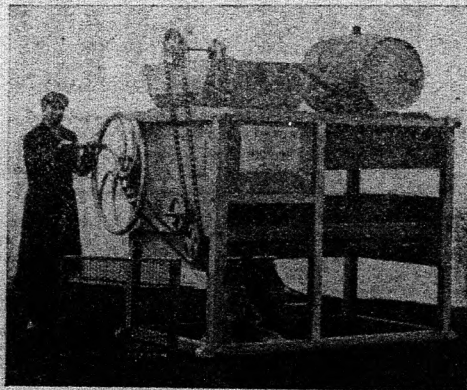
Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok évfalhat; épít

mélyrigoleozást szőlő-telepítésekhez

Értékelték kértnek, hogy alant emelkedes forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gézsántási vállalkosó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Ne vegyünk melasz keverékeket!
Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő!
Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőtakarmányt készítő gépeinket

kézi- vagy hajtórőre berendezve! 3-4 waggon Áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, mindenféle műtrágyák. „Agrikultura” org. trágya, enyv-telen csontliszt, stb. árusítása.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT ELLÁTÓ R.-T.

iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.
Sürgönyözim: OXYGÉN. Telefon: 99-43.

Eladó birtok!

Borsod megyében, vasut mentén, 920 magy. hold gazdaság és erdő, házi kezelés alatt, nagyon jó épületekkel, szép kastélyival és parkkal, jó vadászattal, teljes holt és élő felszereléssel 180.000 frt.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Telefon 12-85.

272

Angolországi Gőzüzemű teherszállító-kocsik

Közös keretre szerelve: az üzemgép a teherkocsival.

Gazdaságokban, erdőirtásoknál, bánya- és gyári üzemeknél egyaránt czélszerű teher szállító eszköz.

Költségvetéssel és felvilágosítással szolgál:

ANGOL GÉPKÜLÖNLÉGESÉGEK FORGALMI VÁLLALATA:

Róna Márk, ügyvezető

Budapest, V., Tükör-utca 2. sz.

1908. augusztus hó 1-étől:
IV., Károly-körút 8.

771

SCHWARGZ GYULA KENÉZI GAZDASÁGÁBAN

90 drb prima szőke mangalicza,

tenyésztésre kiválóan alkalmas

1/2 éves kocza van eladó.

762

Posta, vasut, telefon: Szakál, Bihar megye.

Mezőgazdasági :: kereskedelemtan.

Irta: **KROLOPP HUGÓ.**

Ezen mezőgazdasági szakirodalmunkban hiányt pótló mű hivatva van arra, hogy a gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival megismertesse.

Bolti ára 10 korona.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Nincs többé büz!

A Bonodor folyadék a legbüzösebb árnyszek szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K.** csomagolással, szállítás nélkül. **A Bonodor por vizeldék azonnali szagtalanítására kitűnő szer.** 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés káspénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.

Vezérképvisező:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

269

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.

Manilla zsinog kéveköteleghez.

Zsákok minden czélra, kender-, len- és jutaszövetből.

Zsákkötő-zsinog és varró-spárga.

Szólótaposó-zsákok. Szőlőkötőző-fonalak.

Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden czélra.

Kötélárak hosszú szálú bácskai kenderből.

Bellán Mátyás

kender-, kötél- és sportáru
kőzműipar telepén

Dunacséb (Bácska).

Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

614

Magyar gyártmányu

:: kétgéprendszerű ::

Gőzekéket

a legkötelesebb kivitelben készít:

GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár: Részvény-Társulat

BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.

Részletes leírással és ajánlattal szívesen szolgálunk.